

CEVROINSTITUT
[vysoká škola]

POLITOLOGIE

OBČANSKÁ SPOLEČNOST

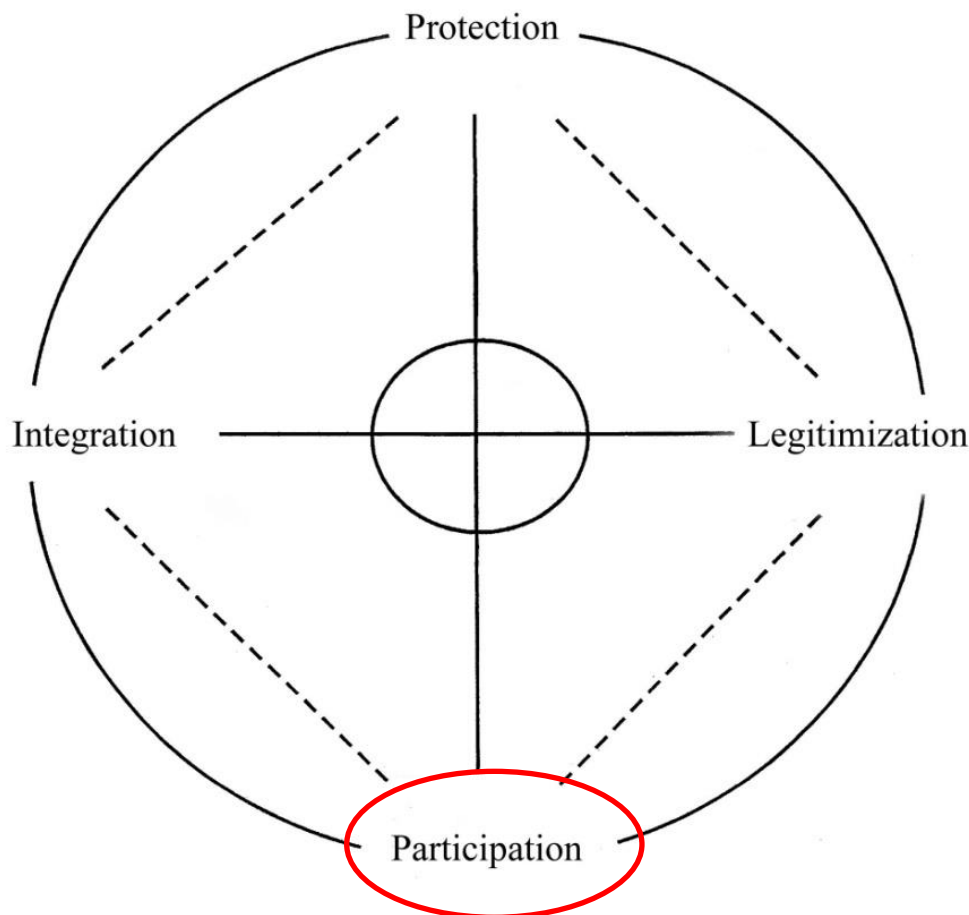
www.karelmuller.eu

DOBŘE VLÁDNUTÍ V LIB DEM

z Tocquevillovské perspektivy občanské veřejnosti

Funkce

Rizika (uměňovat)

- Pasivita, apatie, ale i nadbytek participace
- Zneužívání moci, ale i slabý stát ...
- Krize důvěry, ale i nekritická důvěra
- Atomizace, anomie, ale i nacionalismus (nepatřičná/neliberální sociální soudržnost)

Participace

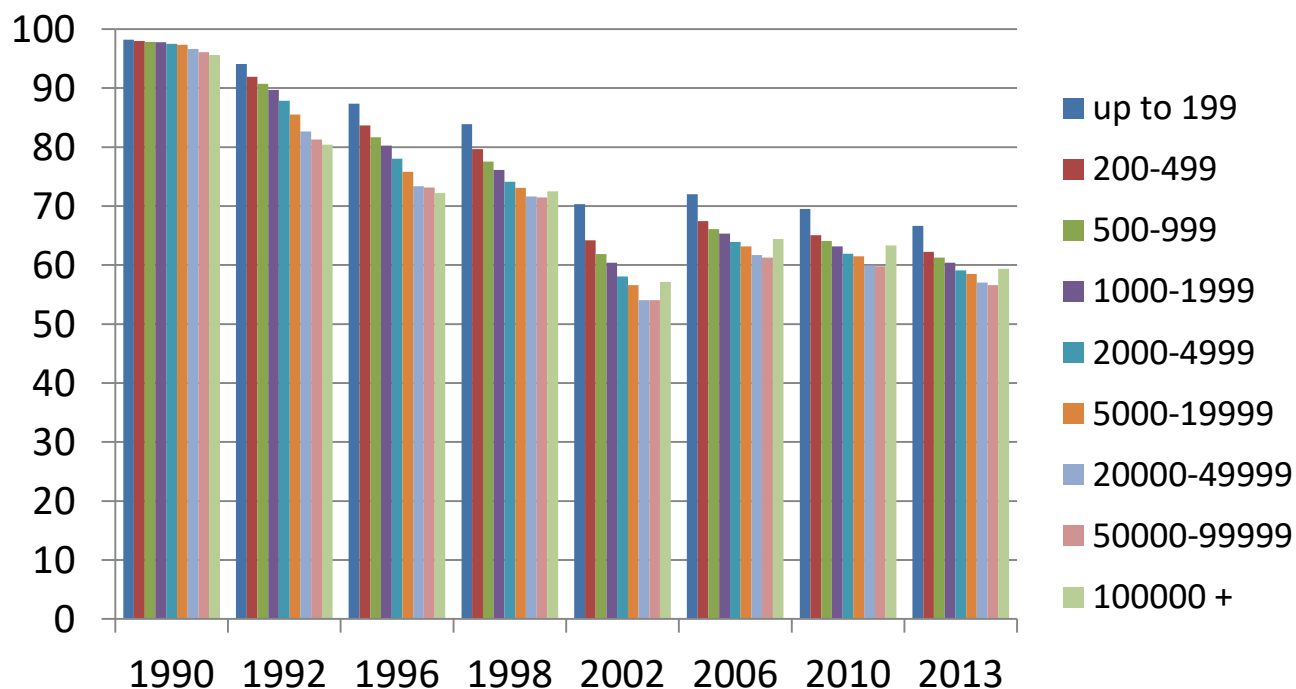
Účastenství/Spolupráce
volební x nevolební
politická x občanská

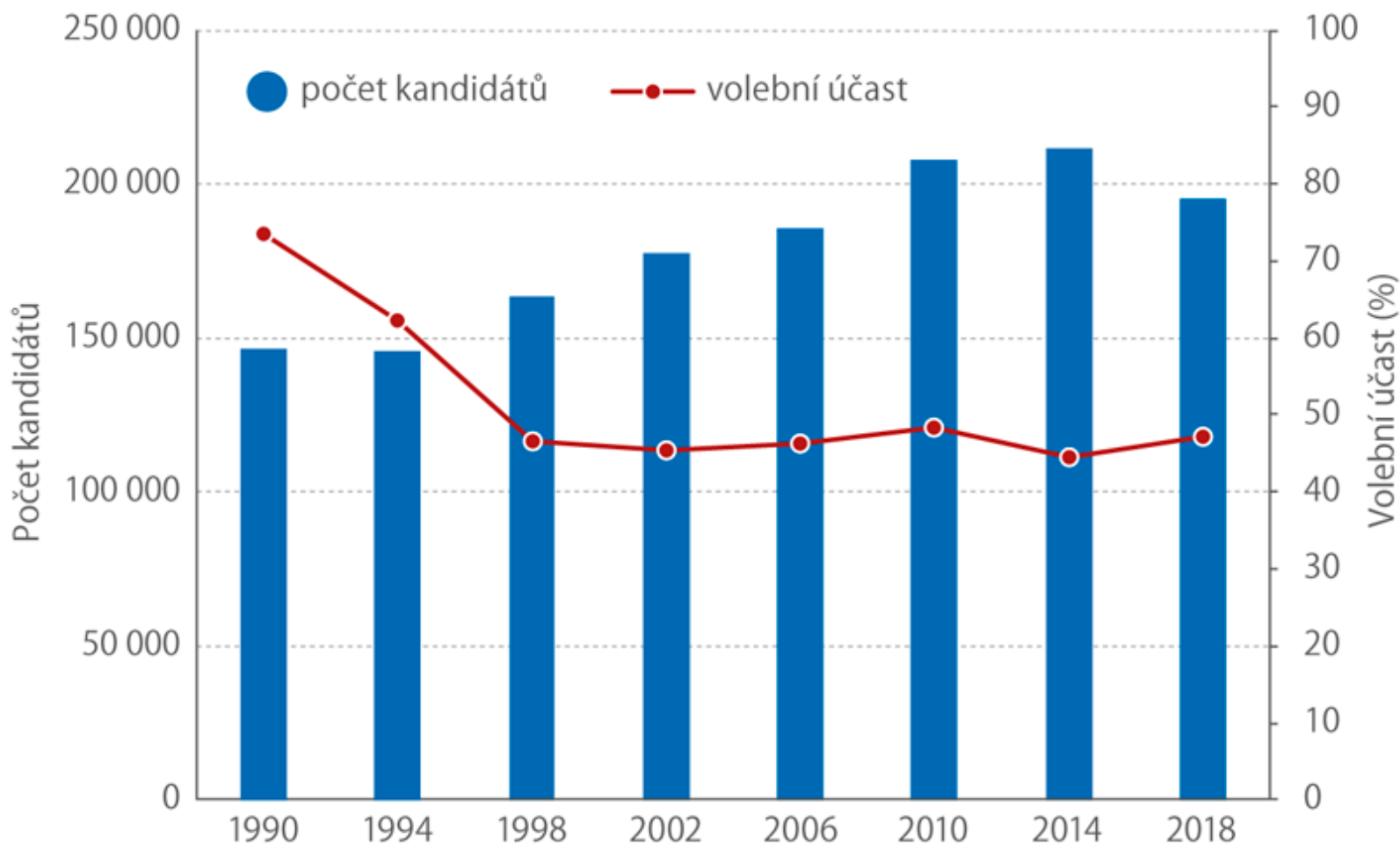
Nástroje participace

- Artikulace a agregace (i selekce) zájmů
- Zájem: partikulární (lobby, o.s.) x obecný (O.P.S., ústavy, odbory)
- Osobní x skupinový
- Volby (aktivní, pasivní)
- Nevolební (protestní x utvářecí; příležitostná x průběžná)
- Not In My BackYard (NIMBY)
- Osobní kontakt (agenda setting)
- Petice
- Místní referendum
- Participativní rozpočet (menší obce, menší částky, opozice, Piráti...
- <https://www.participativni-rozpocet.cz/blog/2021/02/09/participativni-hlasovani-v-roce-2020/>
- Stávku, protesty, happening (sdružování a spolčování)
- Svobodu slova – Londýn (speech corner), média, blogy, internetová fóra ...

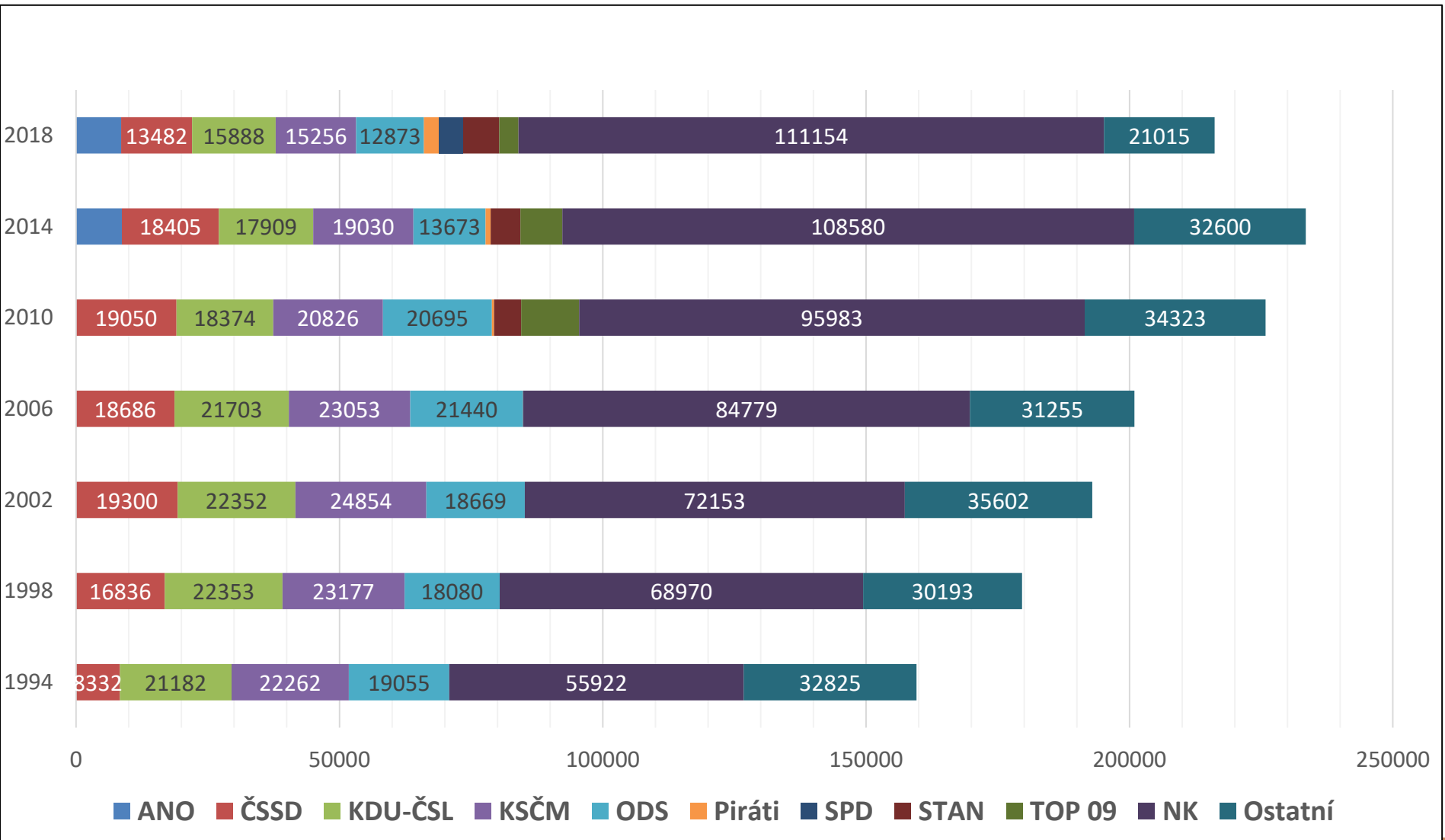
Volební účast v parlamentních volbách podle velikosti obce - CZ 1990-2013

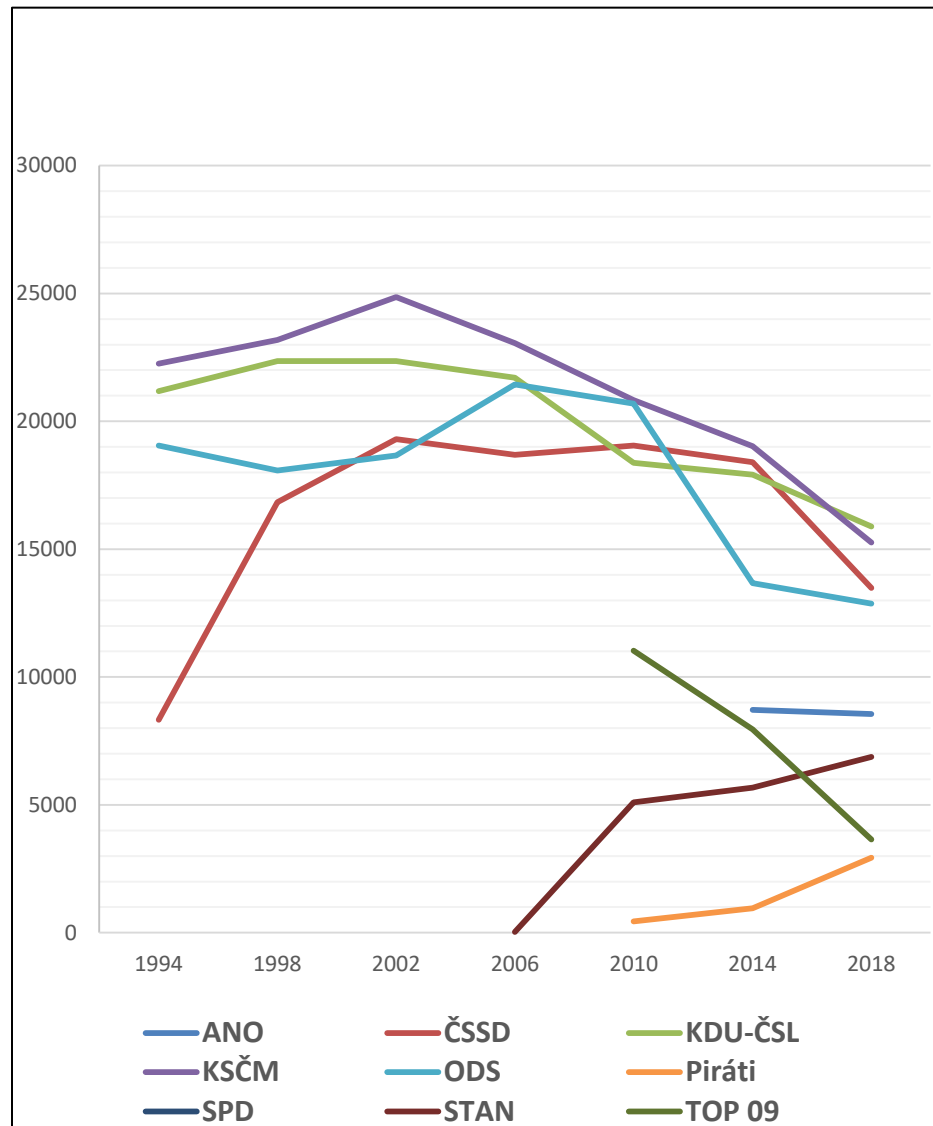
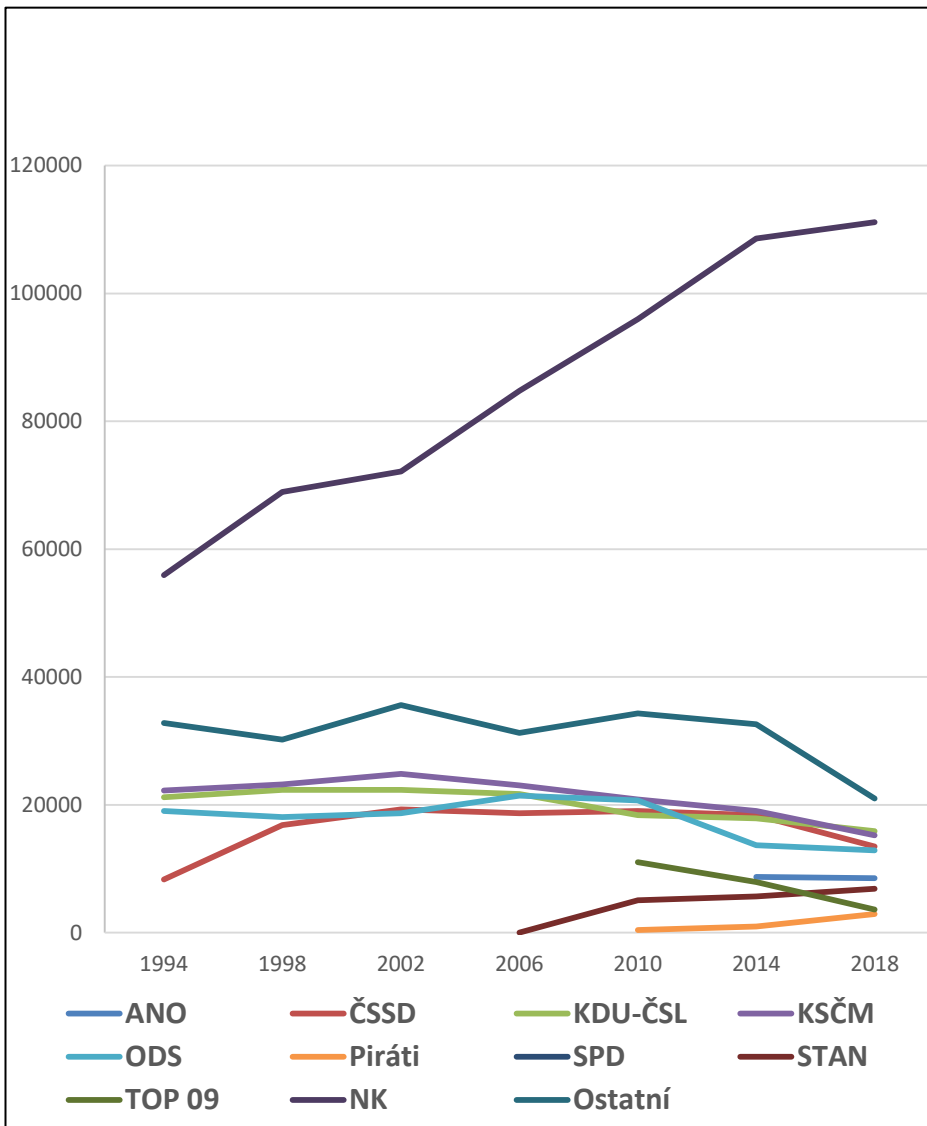
Komunální volby

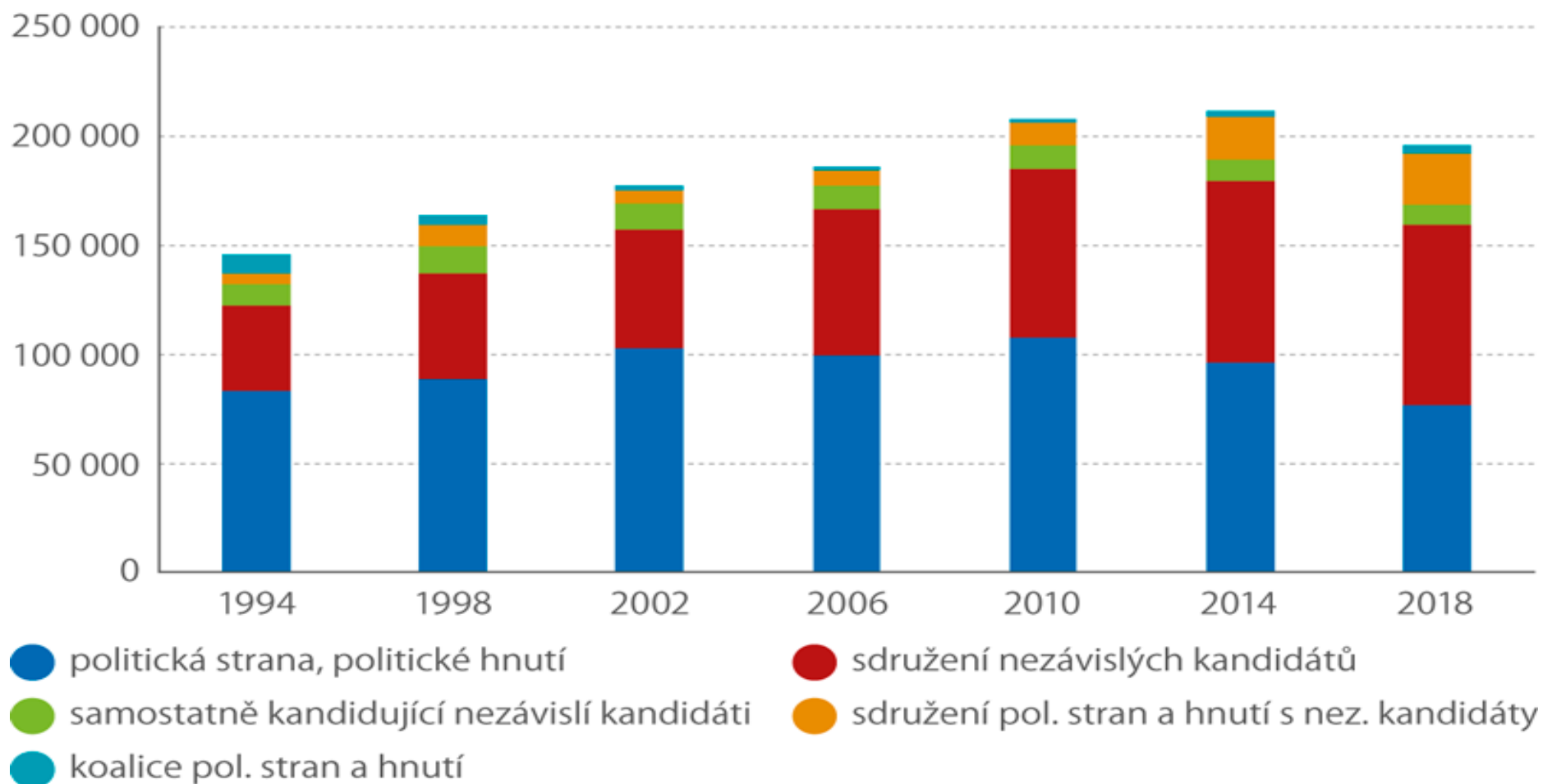
Počty kandidátů stran (komunální volby)

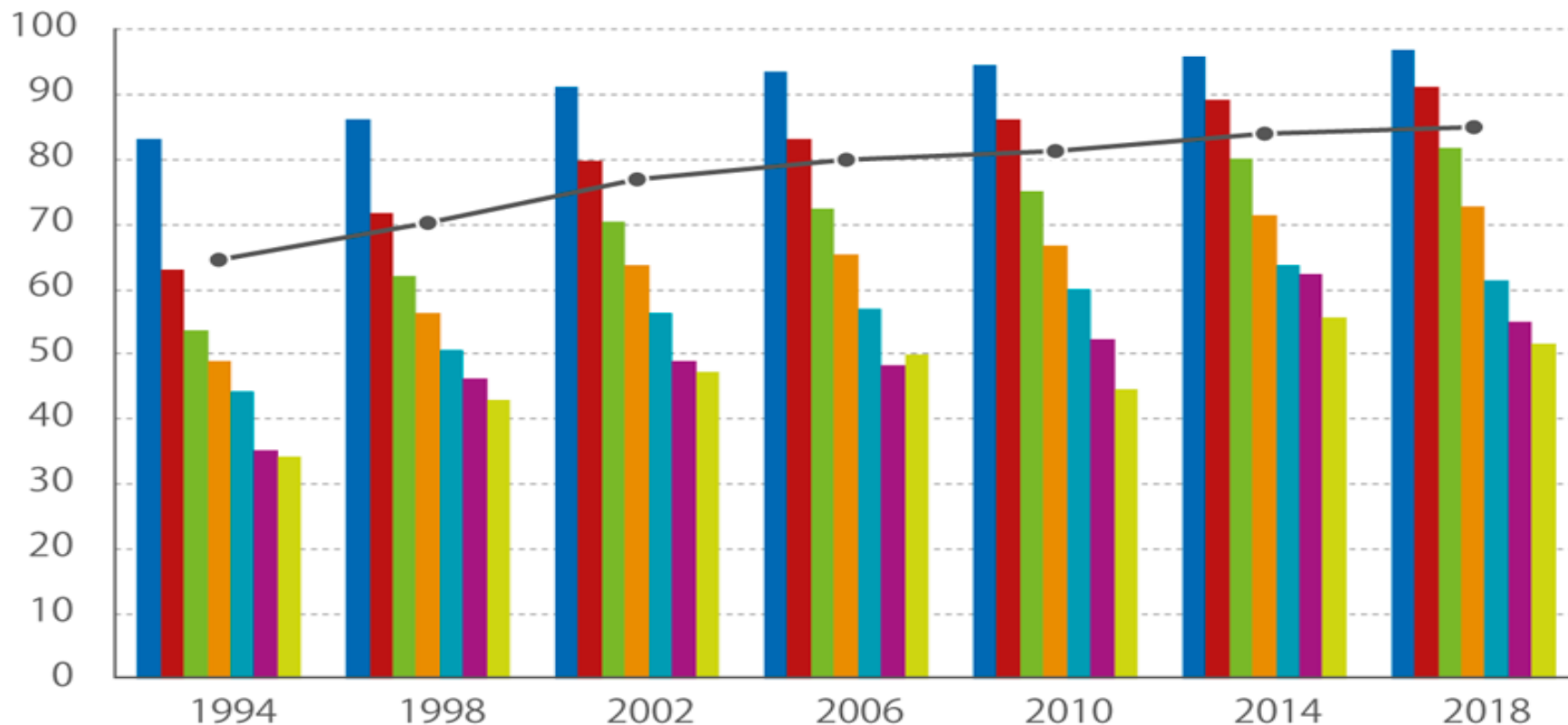
Počty kandidátů / bez NK

Počet kandidátů podle typu volební strany v komunálních volbách, 1994–2018

Podíl kandidátů bez politické příslušnosti podle velikosti obce (podle počtu zapsaných voličů) v komunálních volbách 1994–2018 (%)

do 500 voličů

2 001–5 000 voličů

15 001–50 000 voličů

nad 150 000 voličů

501–2 000 voličů

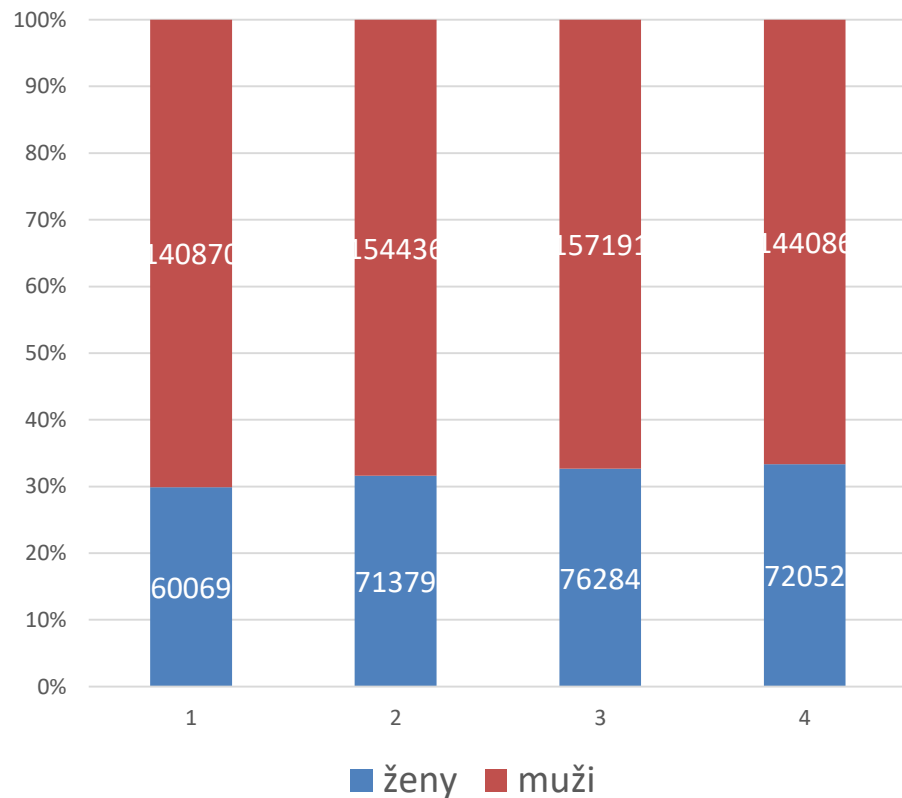
5 001–15 000 voličů

50 001–150 000 voličů

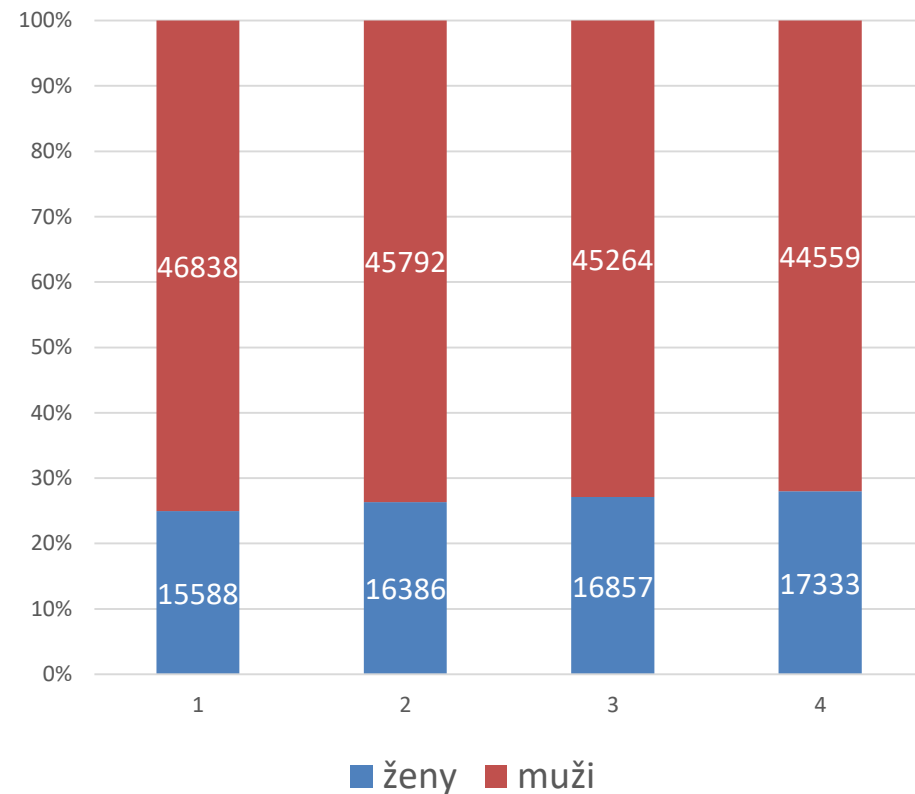
kandidáti bez politické příslušnosti – ČR

Volby do obecních zastupitelstev 2006 – 2018

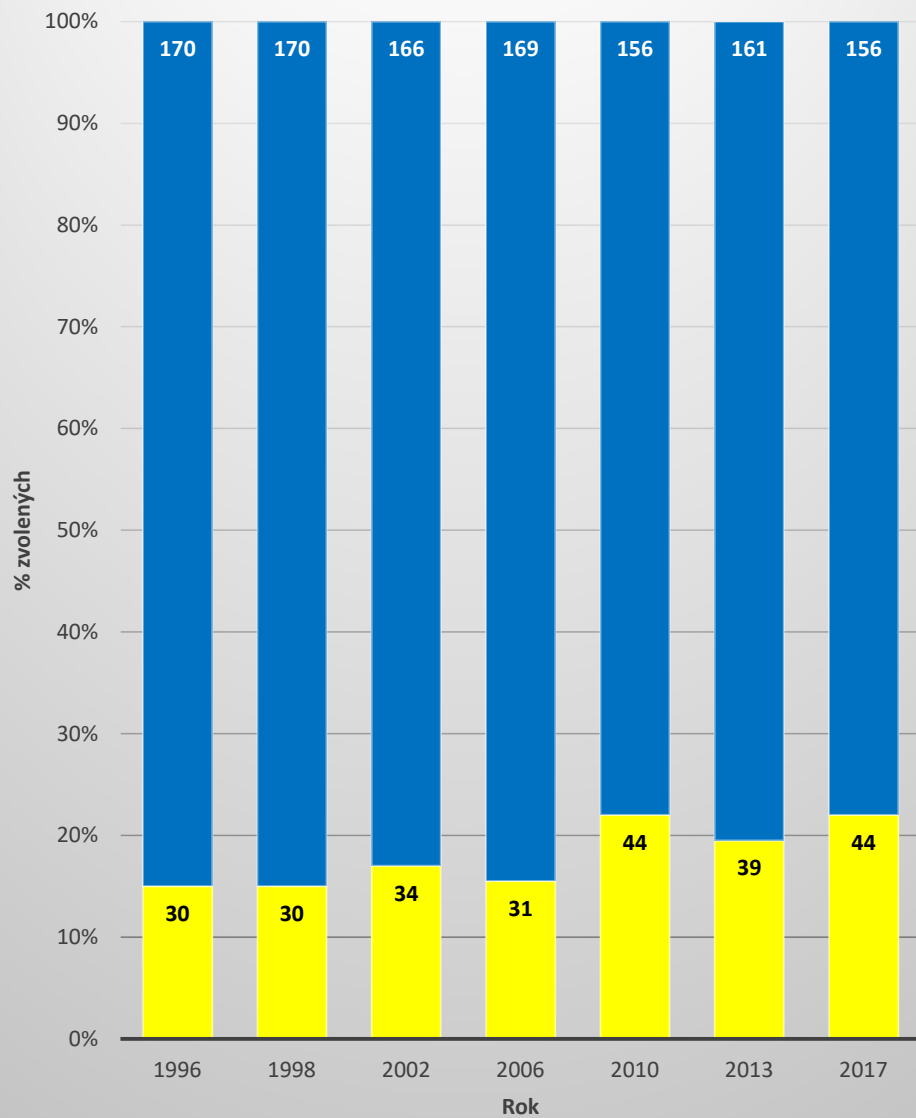
Kandidující

Zvolení

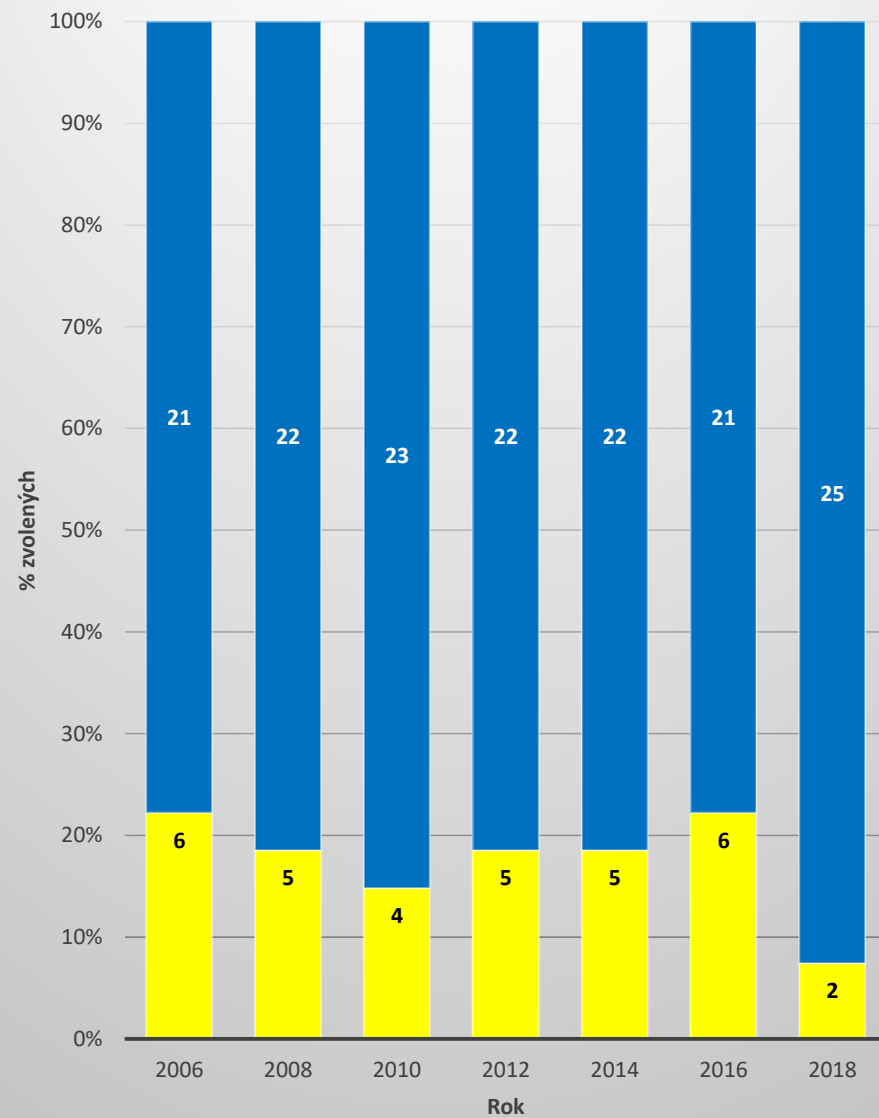

Muži a ženy zvolení do PSČR (%)

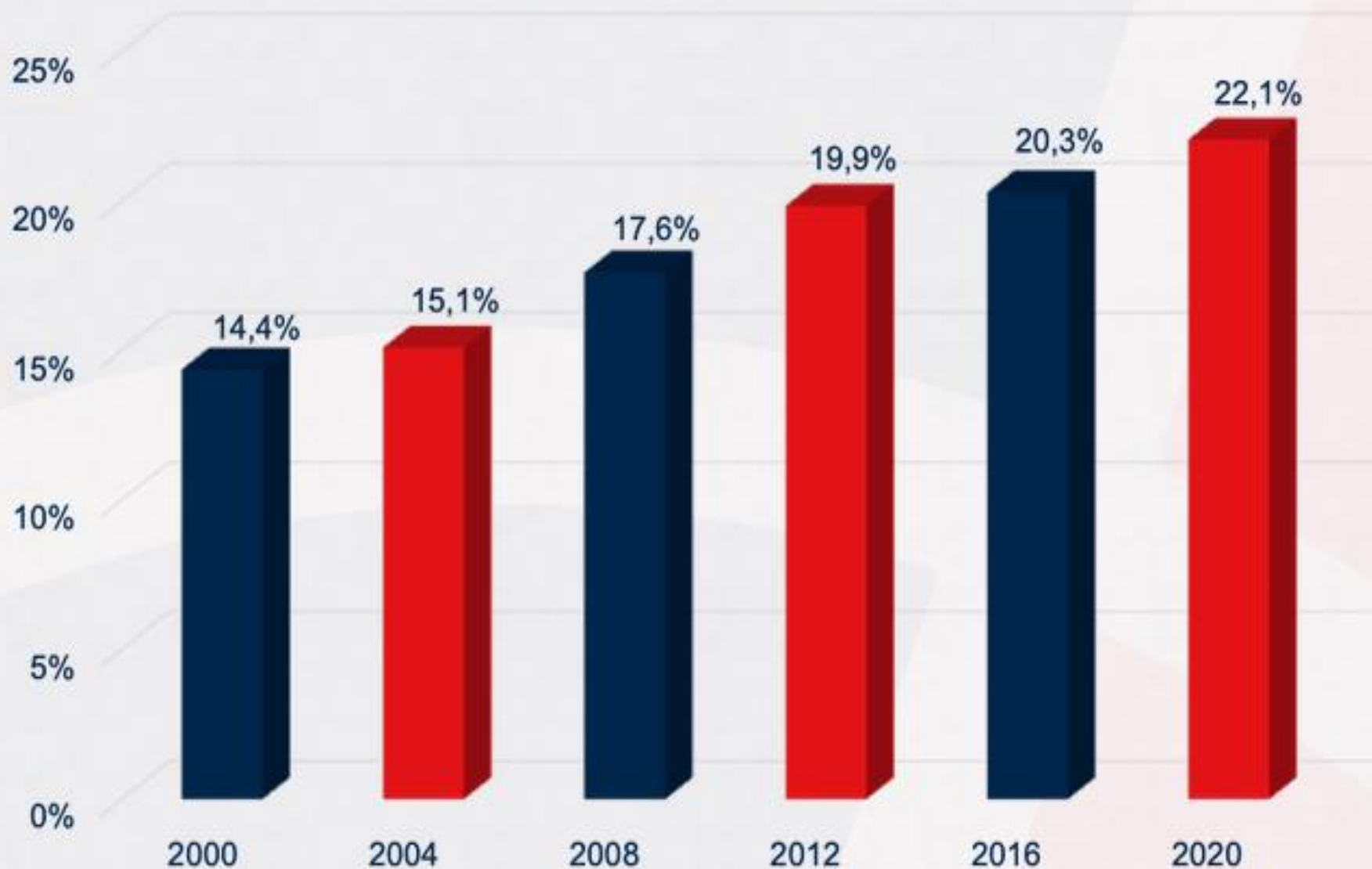
ženy muži

Muži a ženy zvolení do Senátu (%)

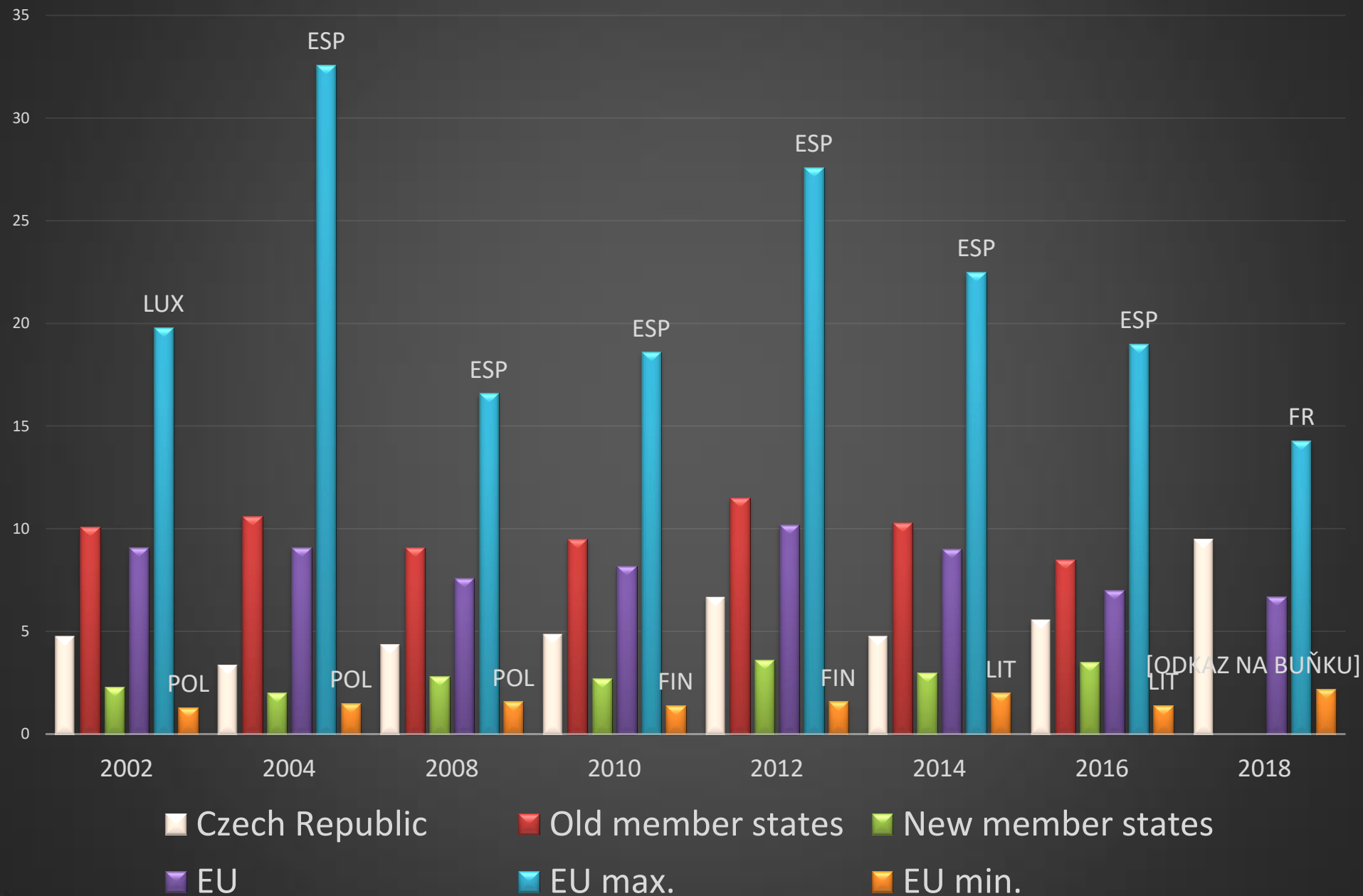

ženy muži

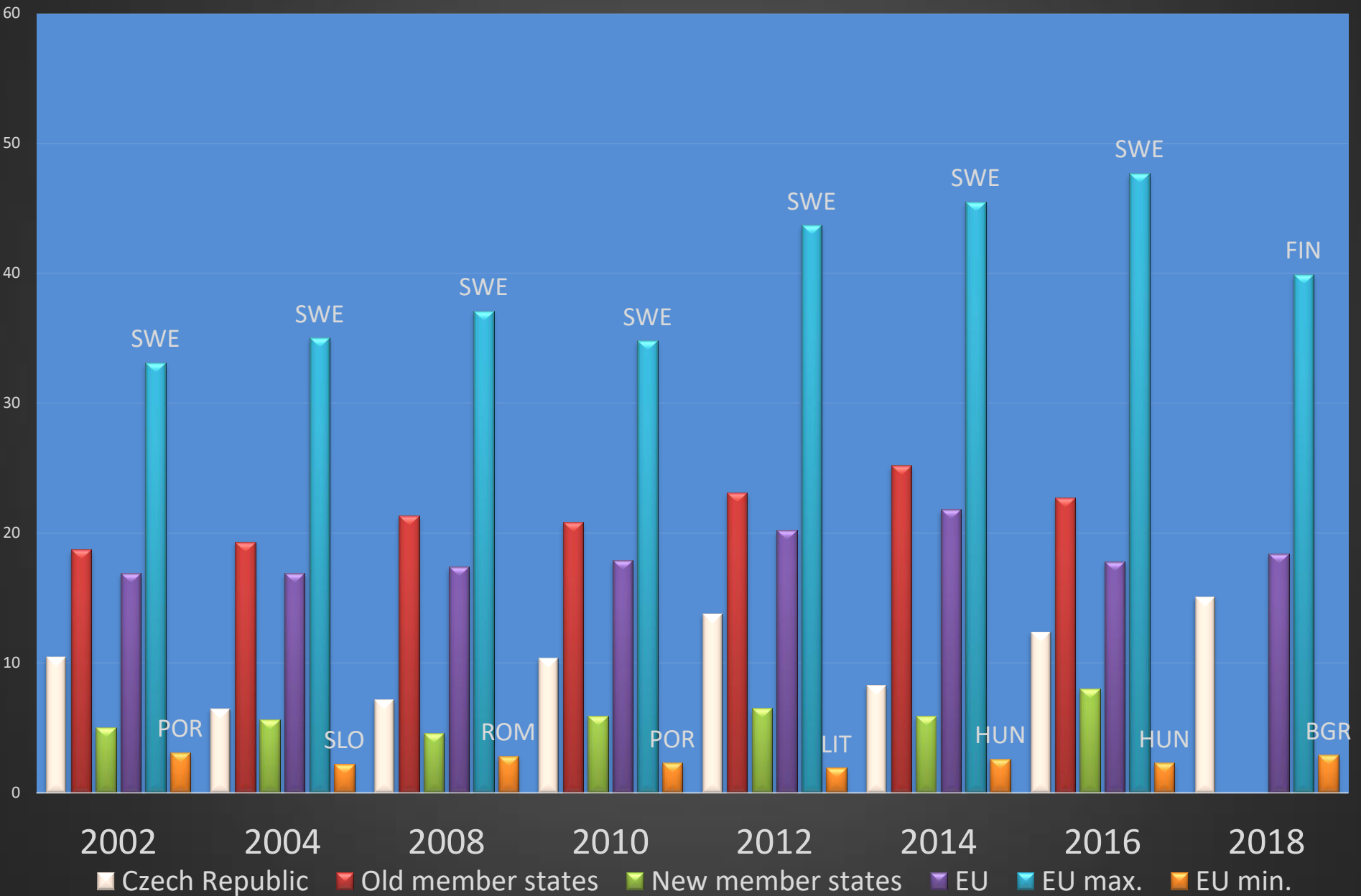
Vývoj zastoupení žen v zastupitelstvech krajů

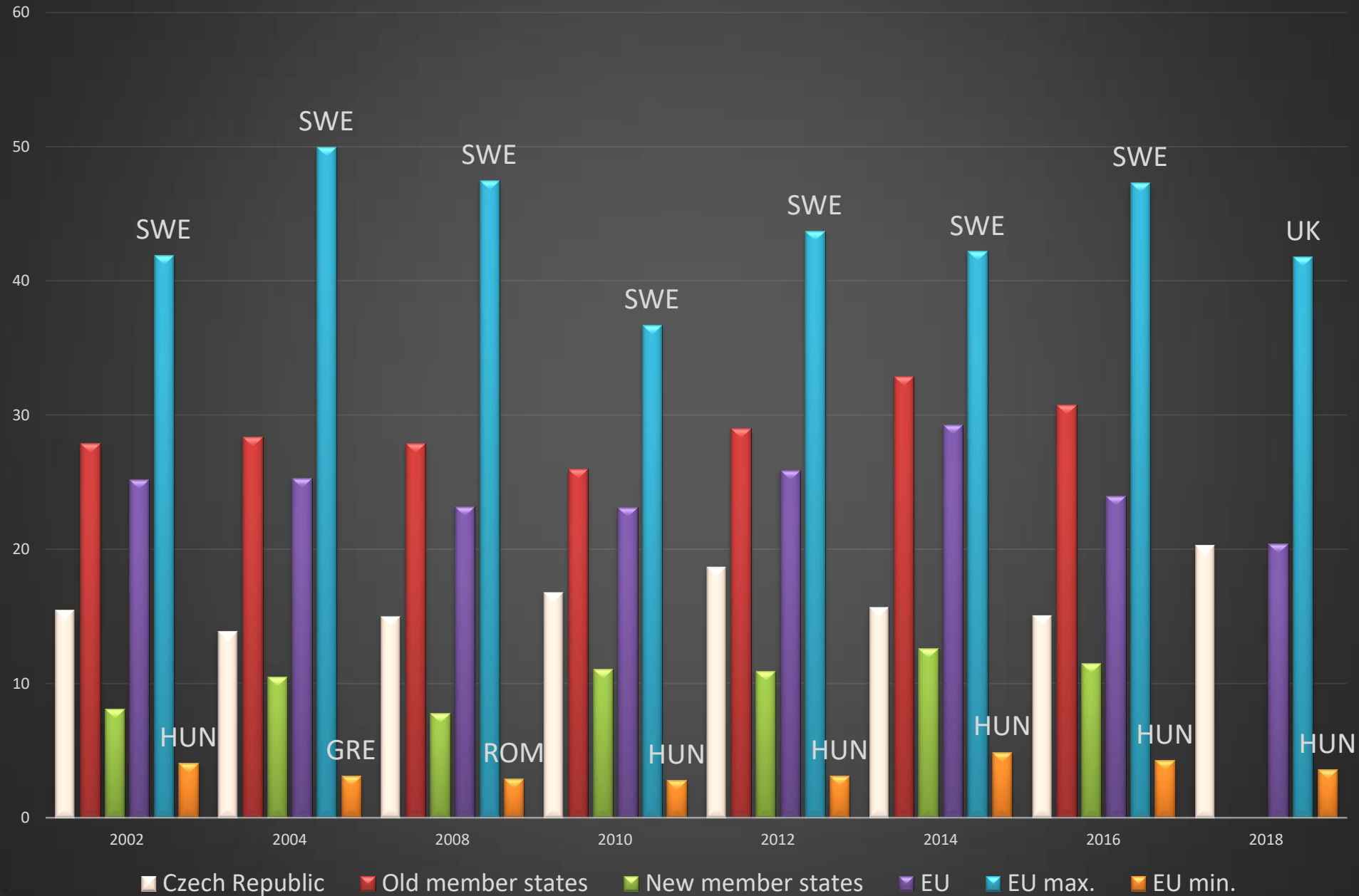
Participation in demonstrations

Boycott of products in the EU

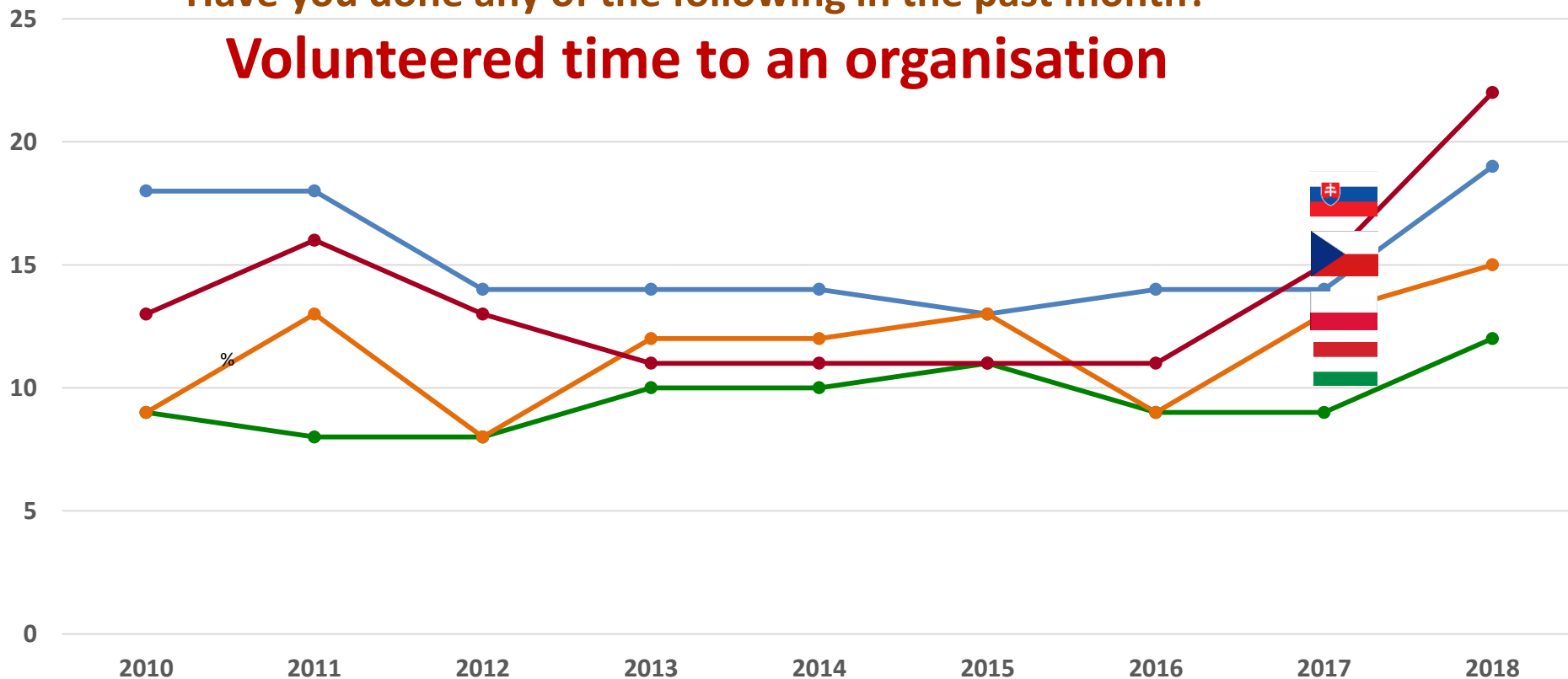

Participation in petitions

Have you done any of the following in the past month?

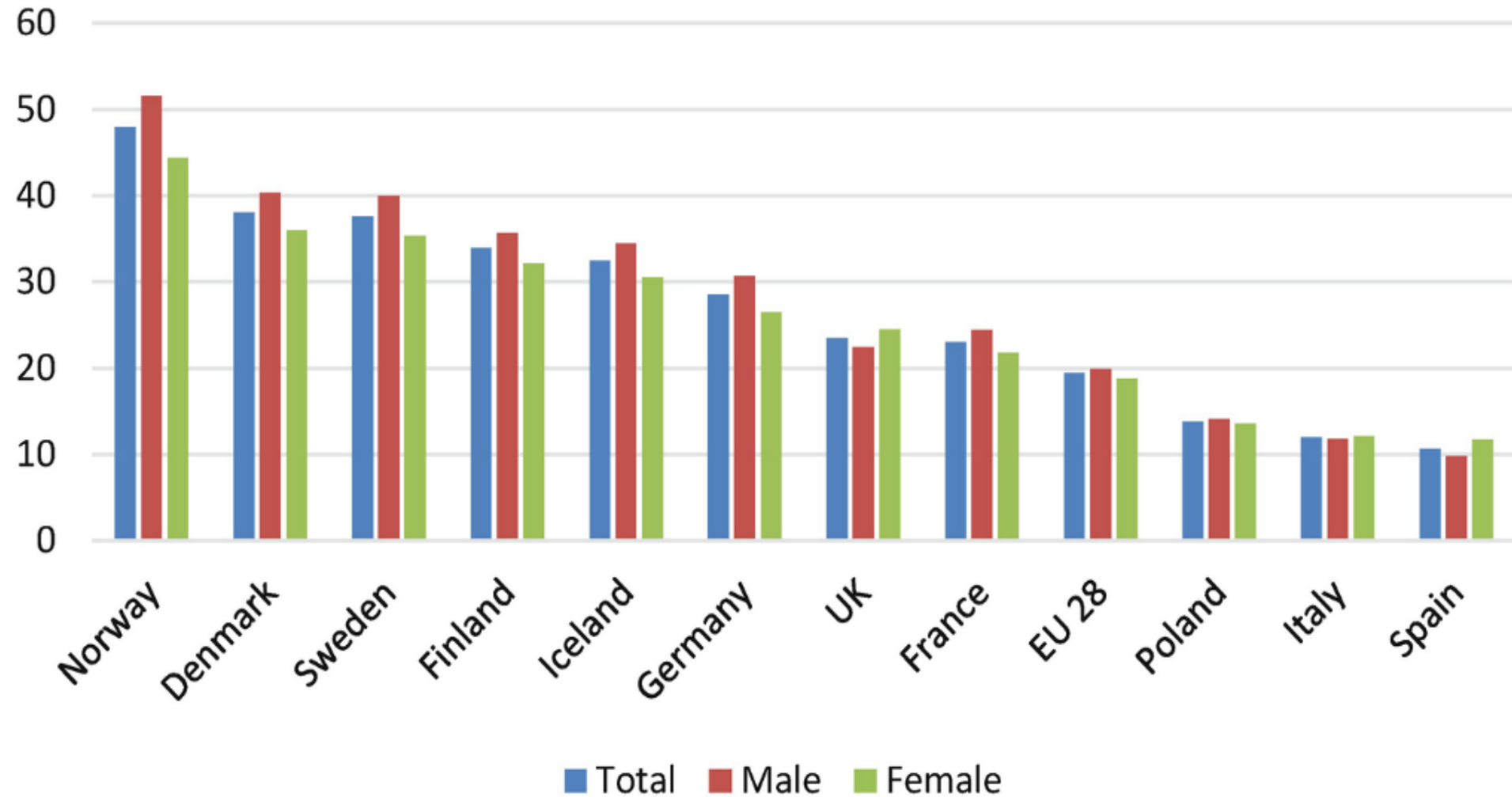
Volunteered time to an organisation

Source: WGI, Gallup's World View World Poll, N=1000 per country.

—●— Czech Republic —●— Hungary —●— Poland —●— Slovakia

Volunteering

Source: Eurostat: EU Income and Living Survey (SILC 2016).

Czechs after 30 free years

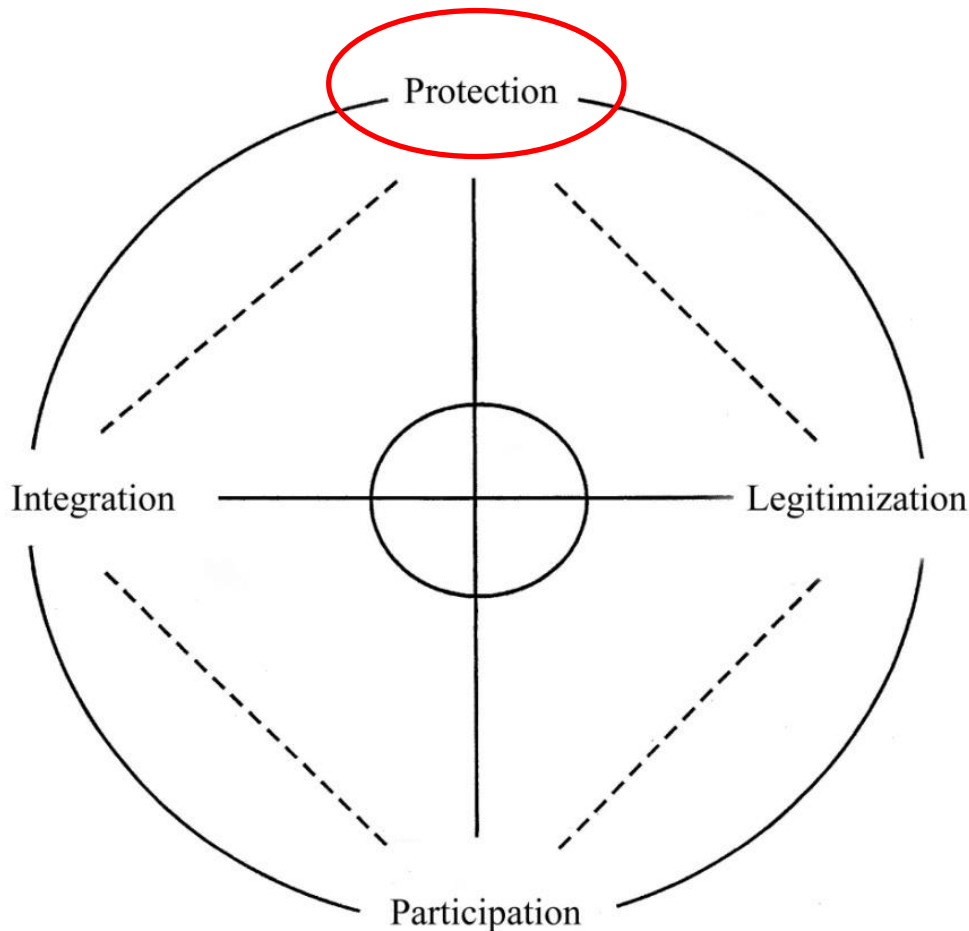
Prague 16. 11. 2019

DOBŘE VLÁDNUTÍ V LIB DEM

z Tocquevillovské perspektivy občanské veřejnosti

Funkce

Rizika (uměňovat)

- Pasivita, apatie, ale i nadbytek participace
- Zneužívání moci, ale i slabý stát ...
- Krize důvěry, ale i nekritická důvěra
- Atomizace, anomie, ale i nacionalismus (nepatříčná/neliberální sociální soudržnost)

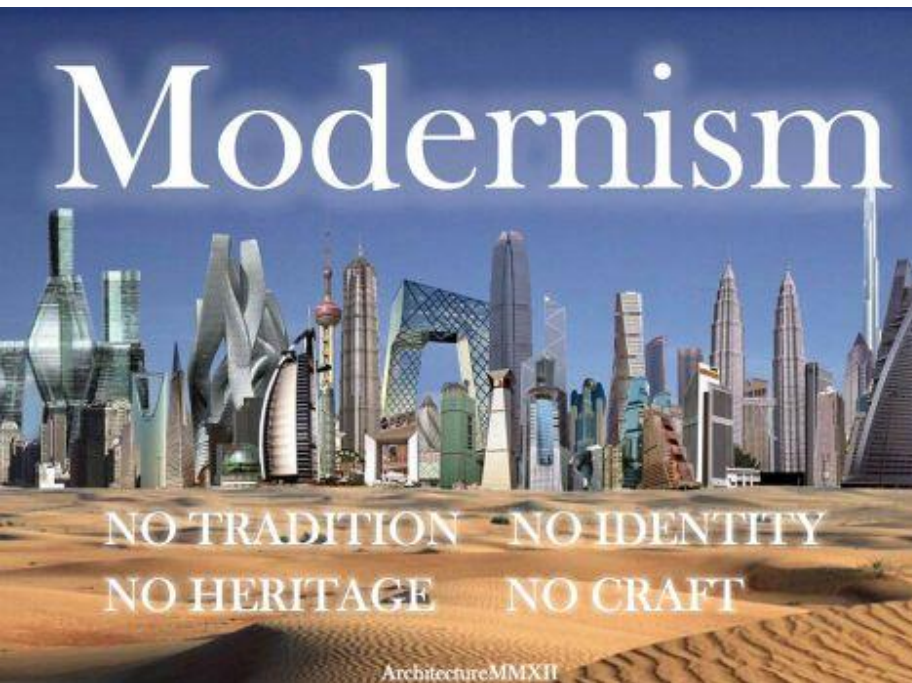
Mechanismy kontrola politické moci na lokální a regionální úrovni

- Opozice (místní, regionální)
- Kontrolní výbor, finanční výbor (ze zákona)
- Lokální média, radniční periodika, internetová fóra (Hlásná trouba?)
- Pomoc shora (TI, Oživení, OS, masmédia ...)
- Místní občanská veřejnost (spolky, veřejný prostor „občanská boží muka“)
- Petice, otevřený dopis
- Osobní návštěva (zákon 106/99 O svobodném přístupu k informacím) starostky, zastupitele
- Osobní přítomnost na zastupitelstvu

Prostor korupčních aktivit?

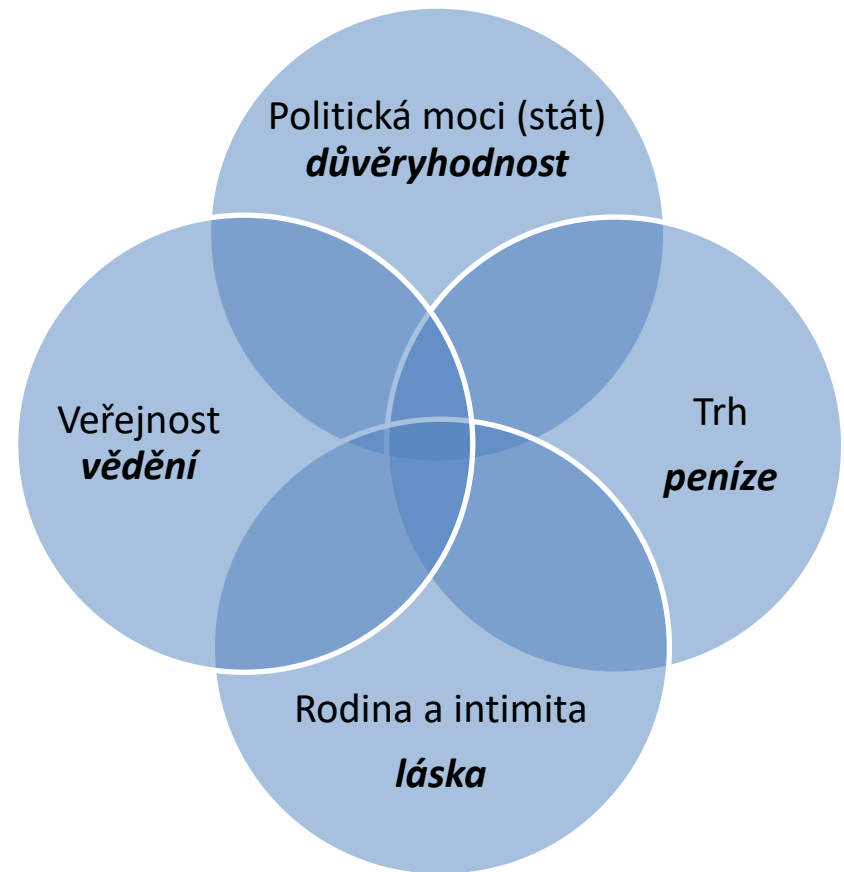
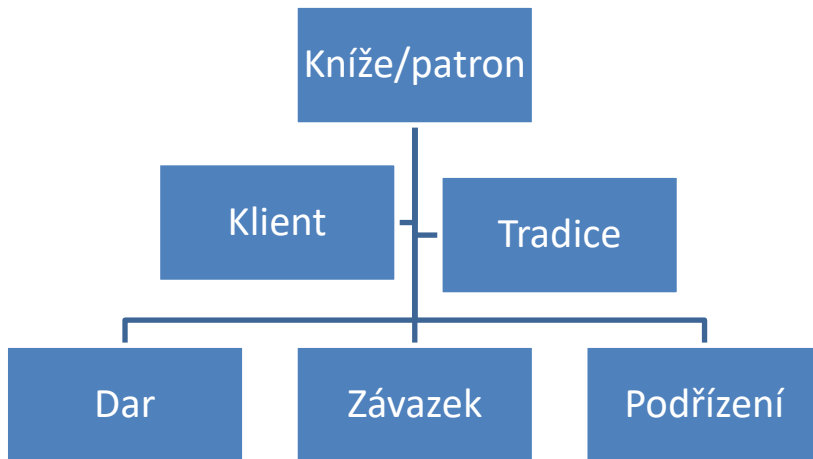
Moderní & Tradiční Společnost & Pospolitost Gemeinschaft & Gesellschaft

Perspektiva sociální diferenciacce

Patronáž versus instituce

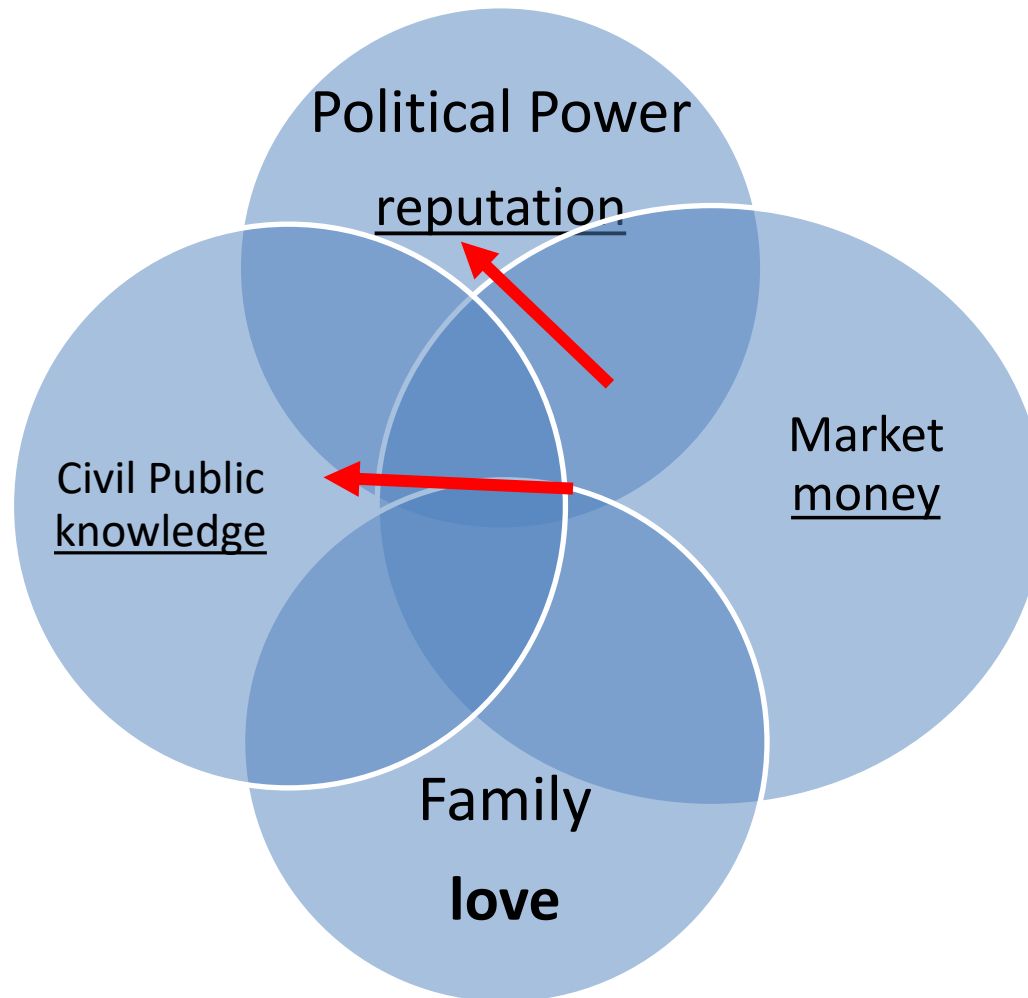
Univerzalizující média moci (Niklas Luhmann)

Clientelism, oligarchization, state capture (from 2013 on)

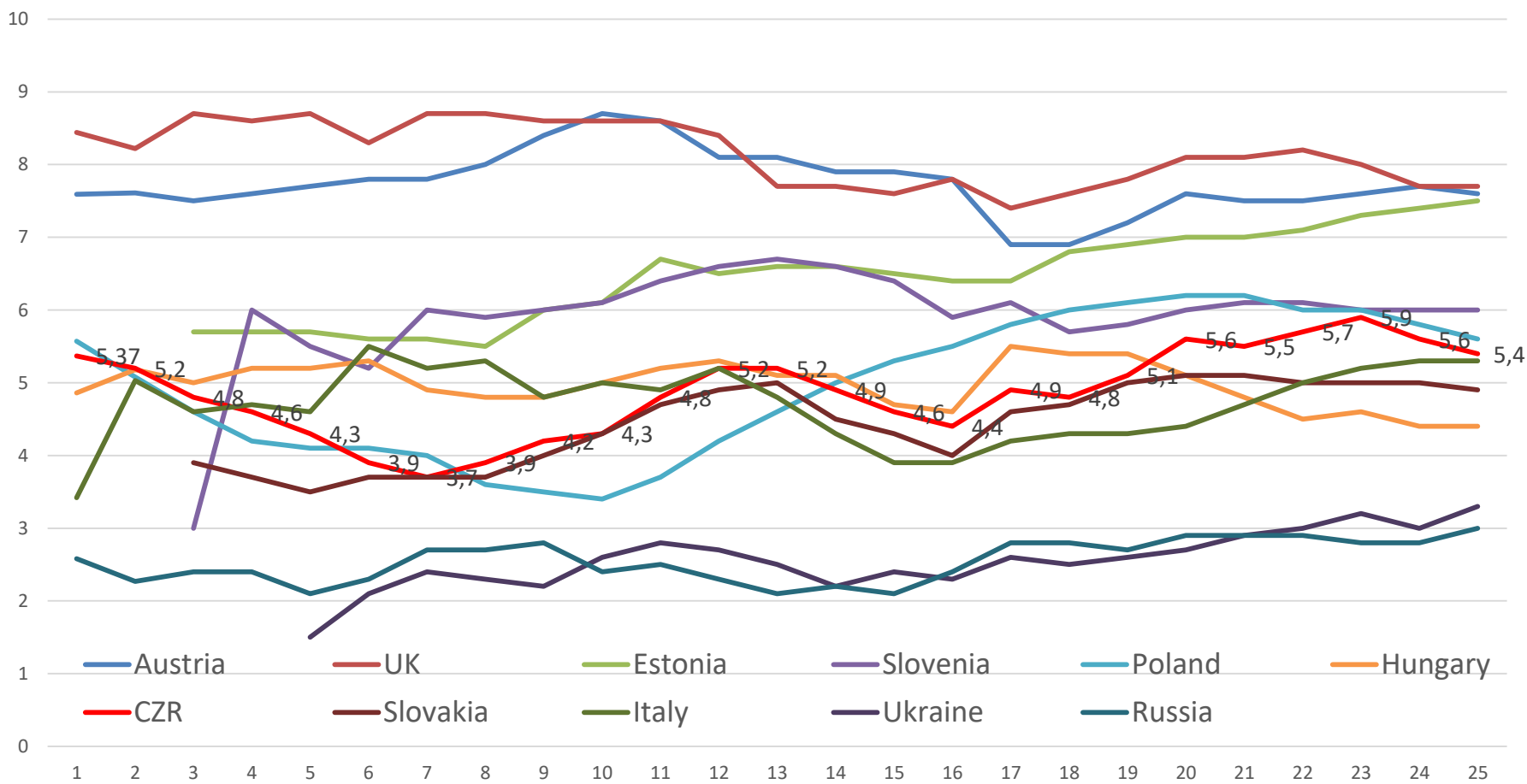

Conflict of Interests aneb Babišův problém (?)

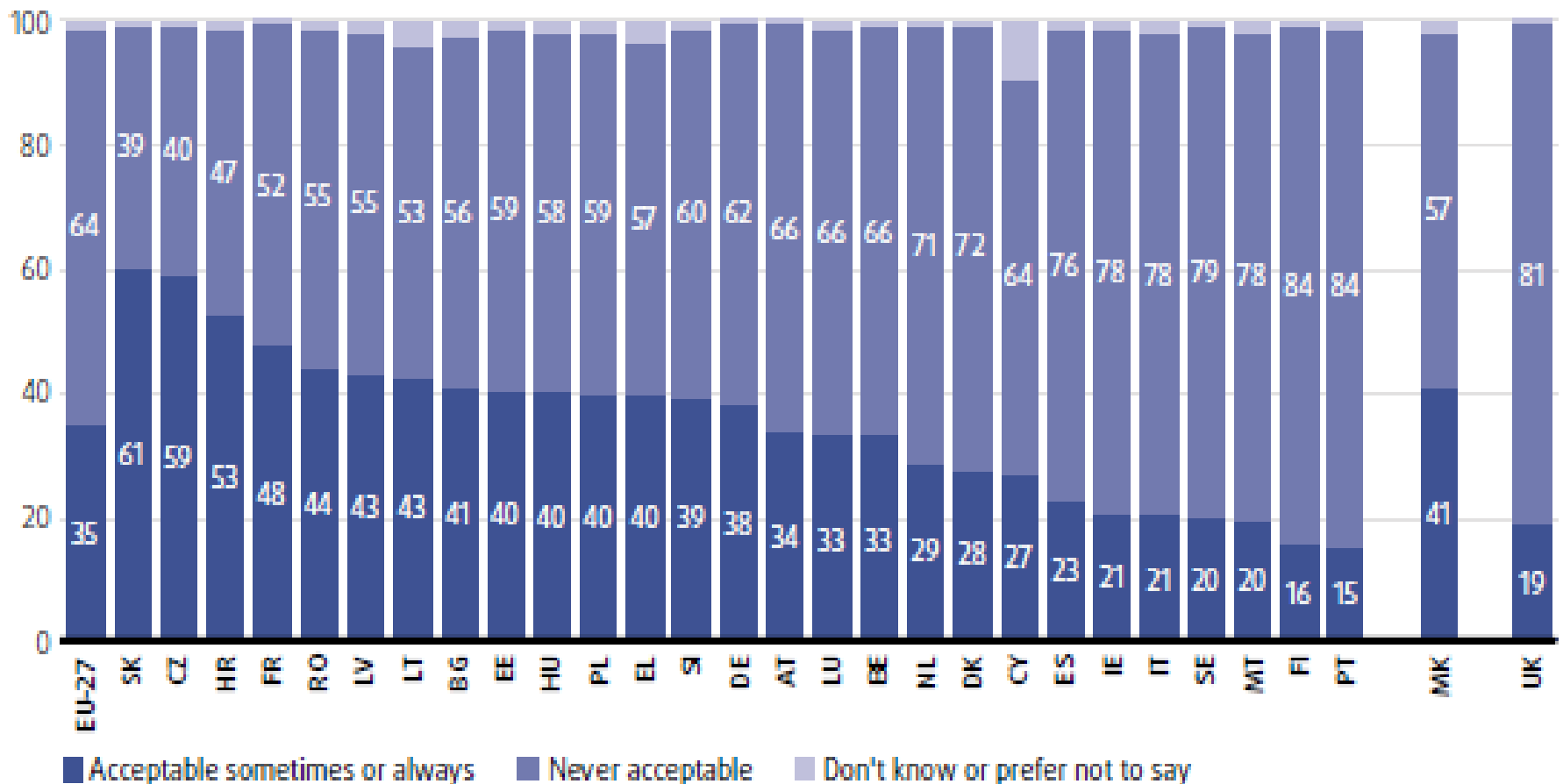
Corruption in Europe (1996 – 2020)

(source: TI,CPI: 2020 EU/6,4; CZ 19. place)

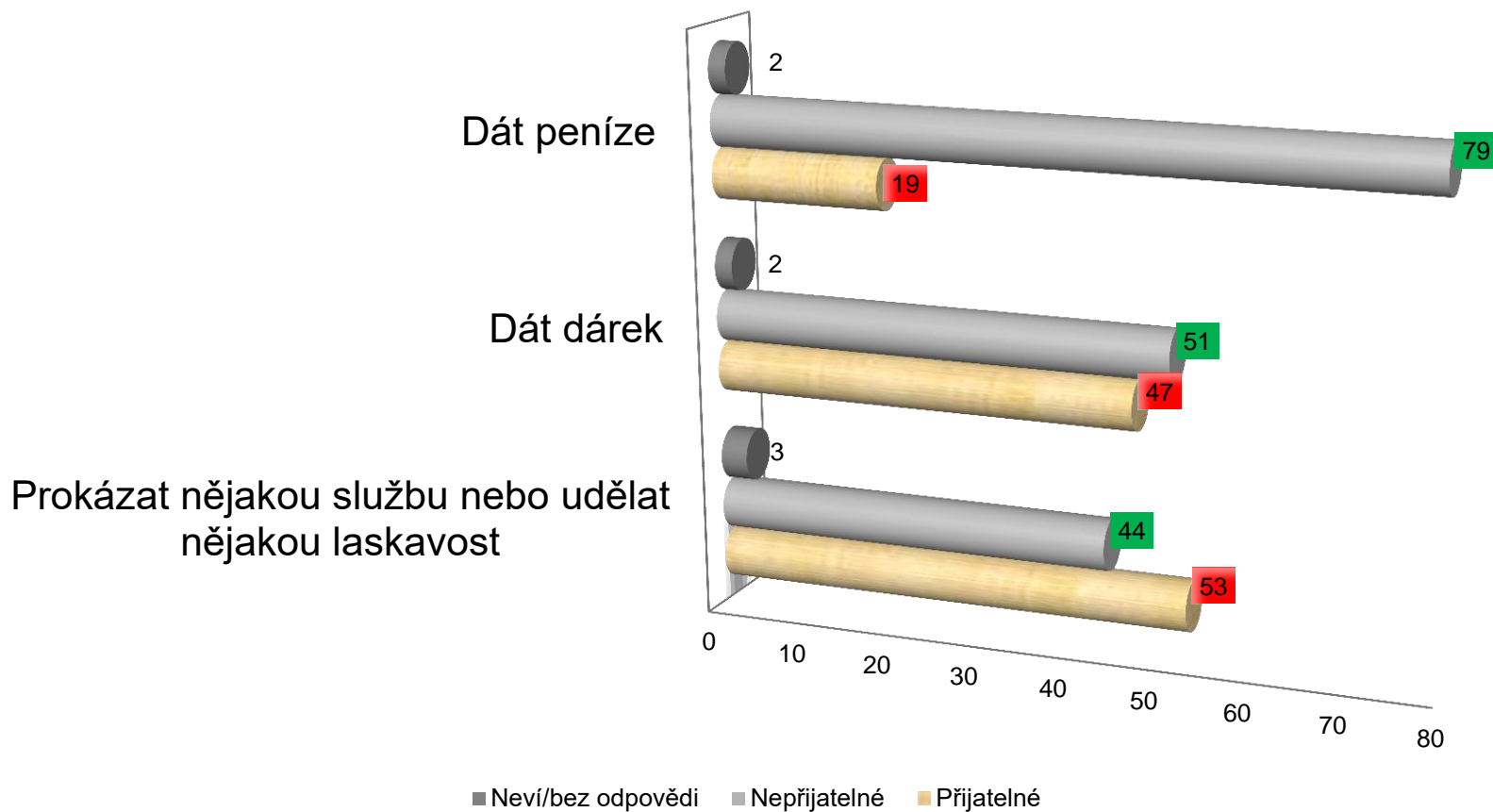
Klientelismus x formální pravidla

FIGURE 24: VIEWS ON ACCEPTABILITY OF GIVING A GIFT TO OR DOING A FAVOUR FOR A PUBLIC OFFICIAL OR CIVIL SERVANT IF NEED SOMETHING URGENTLY FROM THEM, BY COUNTRY (%)

Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

***Odpověď na otázku „Kdybyste chtěl něco od veřejné správy nebo veřejné služby,
do jaké míry je podle vás přijatelné jednat následujícími způsoby?“
(ČR) zdroj: Evropská komise (2013)***

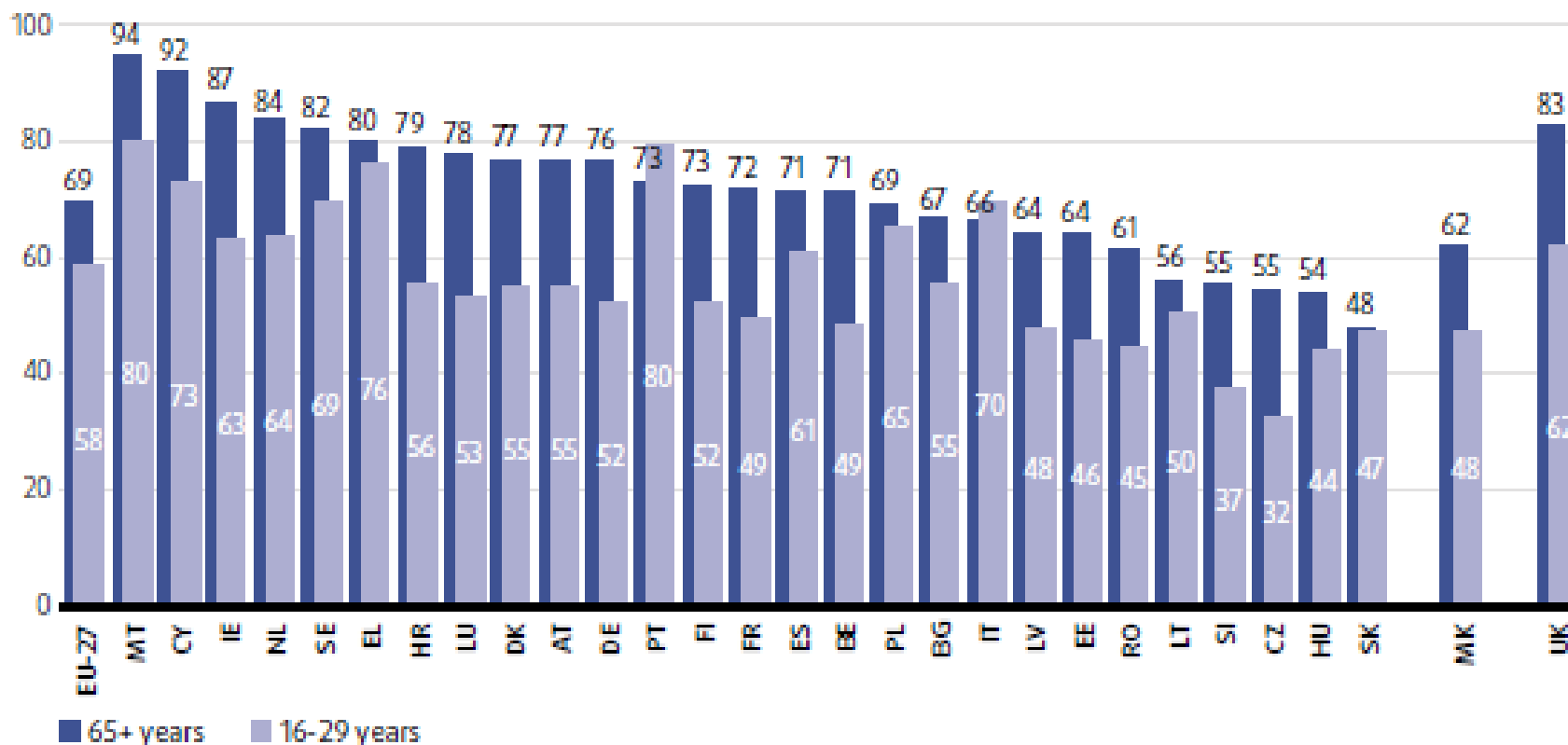

Zdroj: Josef Lada, *Bubáci a hastrmani*, Albatros, 2010, s. 12 (vyšlo 1952)

Pan starosta je vážně vyslechl a potom k nim promluvil s úřední vážností. „Nó, vono by to bylo dobré, kdyby se tu usadilo nějaké strašidlo – copak o to! Děcka beztoho už začínají tropit všelijaké nezbednosti... ať hodně **straší** kolem zahrad a polí s lusky, aby nám to děcka všecko neroznesla, a když budu vidět, že **straší hlavně u mých** lusek, nebudu zase hledět na nějaké to slovo a leckams ho k strašení doporučím“.

FIGURE 11: CONSIDERING FREEDOM OF OPPOSITION PARTIES TO CRITICISE THE GOVERNMENT TO BE OF HIGH IMPORTANCE, PEOPLE AGED 16-29 YEARS AND 65 YEARS AND OVER, BY COUNTRY (%) ⁴⁵

Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

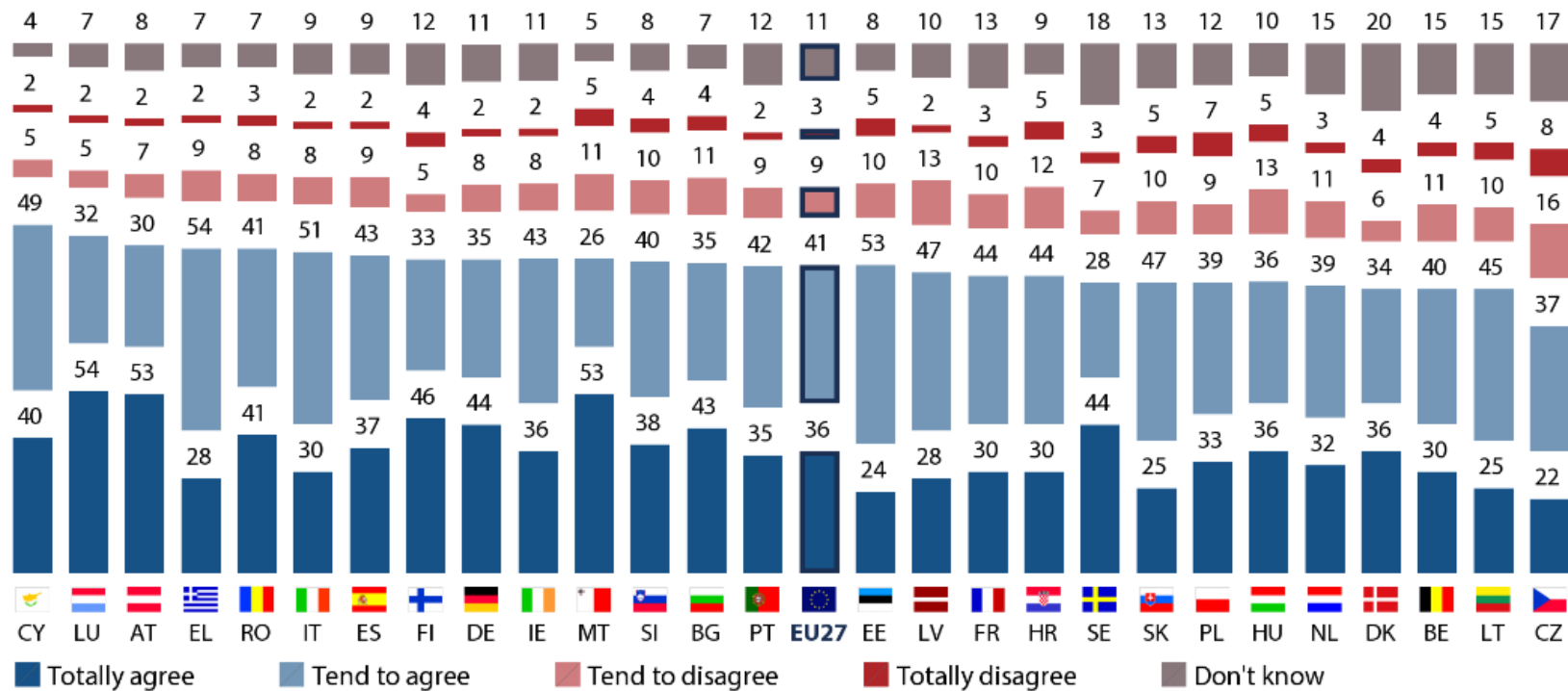
Source: EB, Spring 2019

		Culture	History	Economy	Values	Sports	The rule of law	Geography	Education	Inventions, science and tech	Solidarity with poorer re	Languages	Healthcare and pension	Religion
EU28		28	24	22	22	20	19	19	17	13	13	12	10	8
BE		27	27	25	27	21	16	14	18	14	14	16	16	9
BG		23	25	17	26	9	11	32	10	12	12	7	8	11
CZ		31	32	15	26	21	14	14	10	17	13	13	13	7
DK		31	30	20	28	29	19	21	23	15	14	12	8	3
DE		30	21	22	23	20	31	12	20	13	16	12	6	8
EE		28	17	24	24	14	14	18	17	13	7	10	6	6
IE		32	22	26	21	31	13	13	25	12	14	15	12	7
EL		38	26	30	21	21	10	25	15	24	10	12	4	13
ES		25	22	26	19	17	18	18	17	6	12	8	11	3
FR		28	31	17	22	26	14	21	18	12	15	15	10	9
HR		24	18	29	14	26	19	18	17	16	17	9	11	10
IT		26	23	23	17	15	16	21	13	15	11	10	8	8
CY		40	10	27	21	18	17	8	25	12	13	11	8	14
LV		27	16	22	12	23	8	30	21	13	7	15	8	7
LT		31	19	25	19	25	8	24	13	23	9	12	7	10
LU		30	31	21	31	18	15	15	22	4	8	24	7	6
HU		28	31	23	15	17	12	20	13	13	14	14	16	15
MT		32	19	15	20	17	32	16	18	13	12	19	10	5
NL		25	31	33	24	24	20	38	9	19	15	9	7	4
AT		31	26	22	31	15	19	23	21	16	12	17	10	14
PL		21	19	30	23	13	17	17	15	13	13	13	13	9
PT		35	21	17	21	14	15	25	13	11	16	14	6	4
RO		20	16	16	14	21	18	16	19	15	19	12	16	14
SI		25	23	31	16	35	11	18	20	13	8	12	8	10
SK		24	26	17	16	13	13	29	15	11	11	13	15	12
FI		24	25	23	34	14	33	24	22	16	13	9	12	6
SE		31	32	16	31	15	25	30	22	16	16	7	7	4
UK		30	22	16	22	25	19	12	23	13	8	14	12	9
		1st MOST FREQUENTLY MENTIONED ITEM												
		2nd MOST FREQUENTLY MENTIONED ITEM												
		3rd MOST FREQUENTLY MENTIONED ITEM												

At least seven in ten respondents agree with this statement in all EU Member States but Czechia - more than half « totally agree » in LU, AT and MT

Q11 To be part of the European Union, Member States agree to share and respect common values including the rule of law (which includes press freedom, independence of justice, fight against corruption, protection of individual rights, etc.). Do you agree or disagree with this statement: The EU should only provide funds to Member States conditional upon their government's implementation of the rule of law and of democratic principles?

(%)

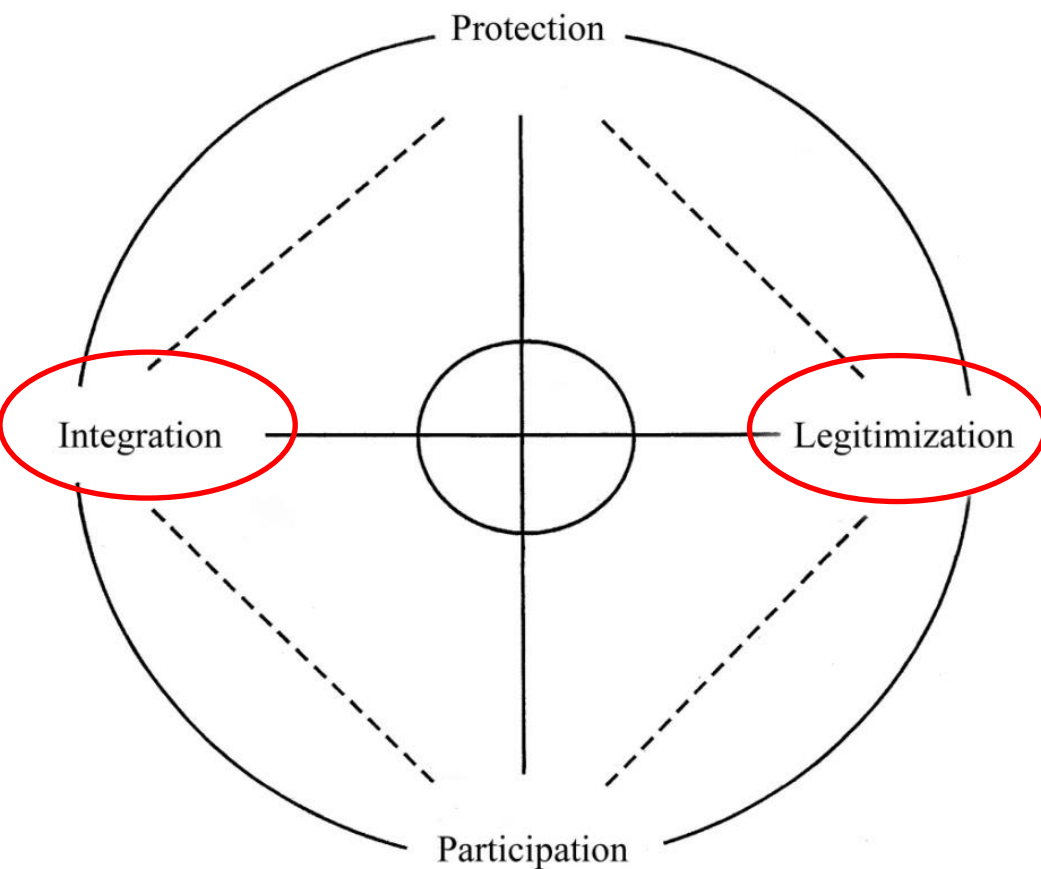

DOBŘÍ VLÁDNUTÍ V LIB DEM

z Tocquevillovské perspektivy občanské veřejnosti

Funkce

Rizika (uměňovat)

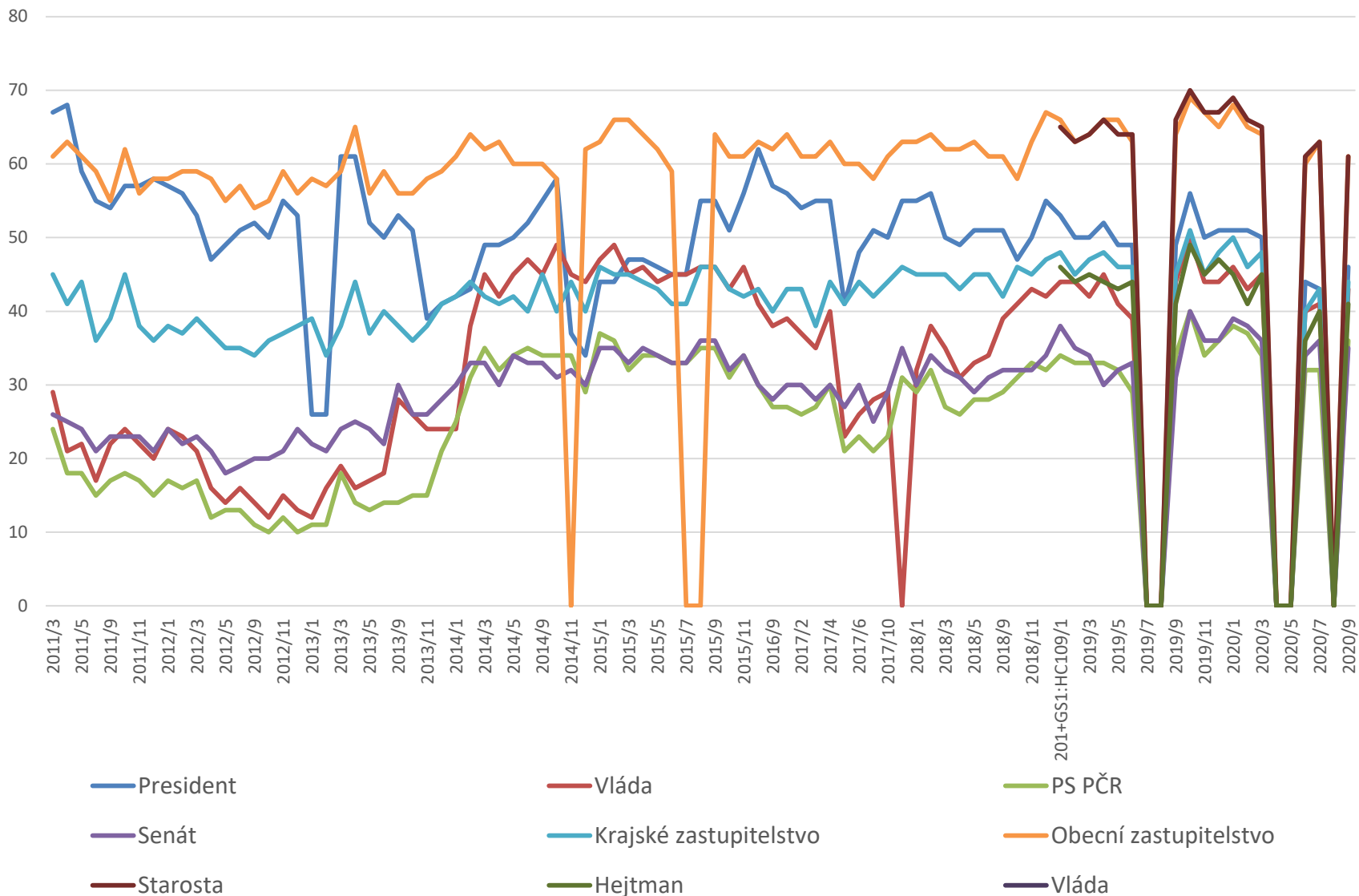

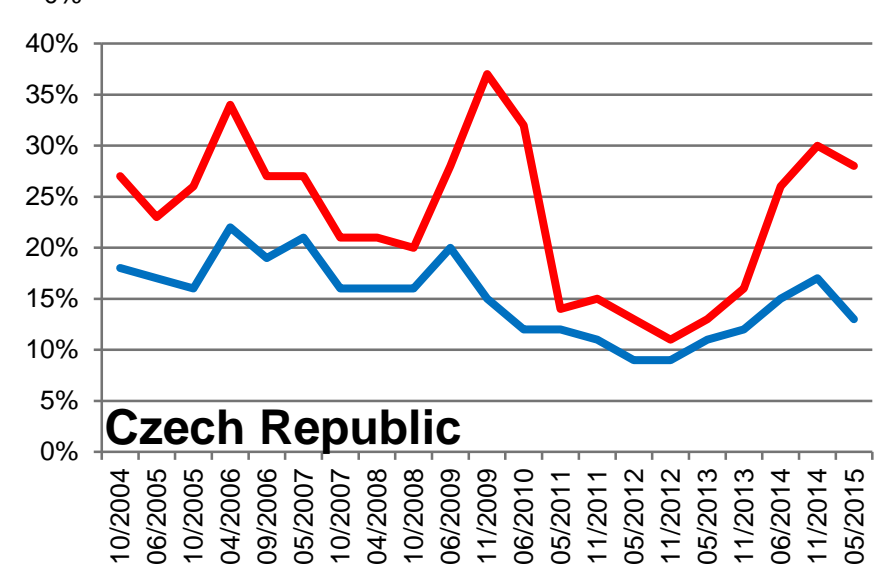
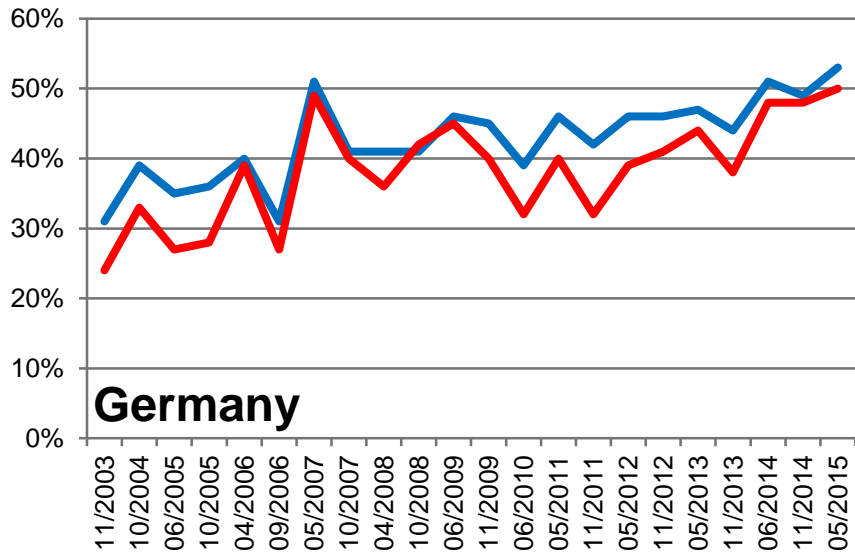
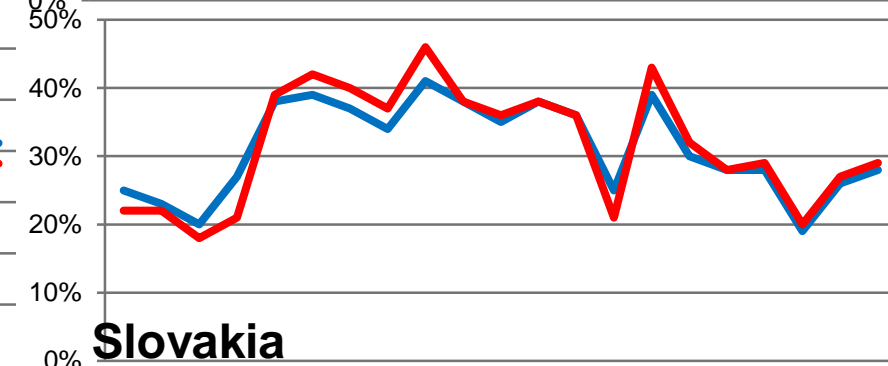
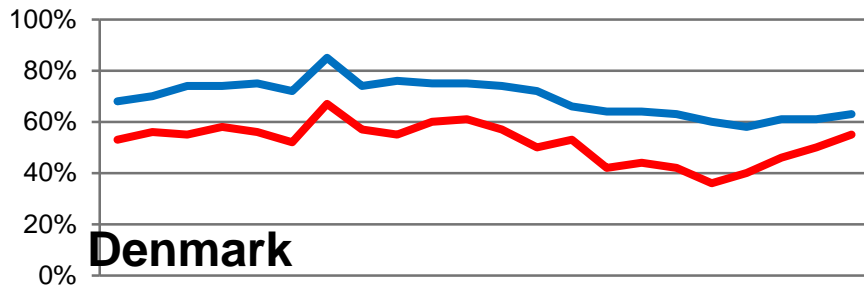
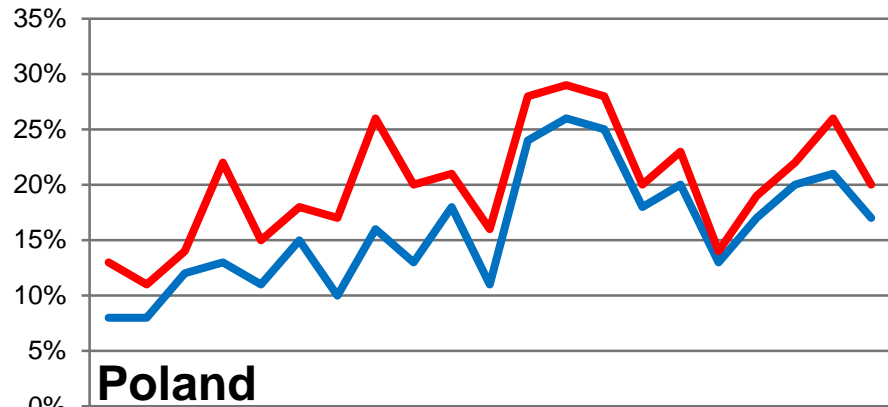
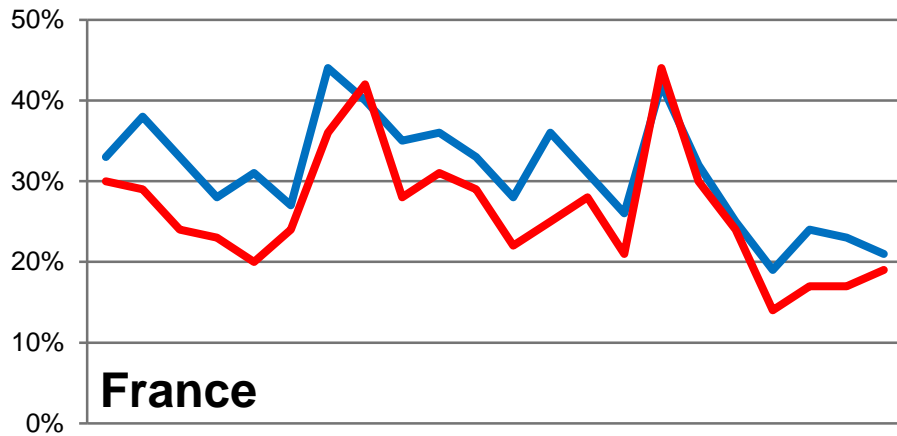
- Pasivita, apatie, ale i nadbytek participace
- Zneužívání moci, ale i slabý stát ...
- Krize důvěry, ale i nekritická důvěra
- Atomizace, anomie (formy sociální patologie), ale i nepatřičná/neliberální sociální soudržnost (nacionalismus, intolerance konformismus, šovinismus)

Mechanismy legitimizace

- VOLBY, VOLBY, VOLBY
- Bohatá občanská společnost (artikulace a agregace zájmů)
- Politická kultura (představy o legitimním řádu + občanské kompetence)
- Legitimní legalita (typy autority, panství/Herrschaft podle Maxe Webera)
 - Charisma/vůdce
 - Tradice/závaznost minulosti
 - Legalita/spravedlnost/byrokracie

Důvěra v instituce 2011 až 2020

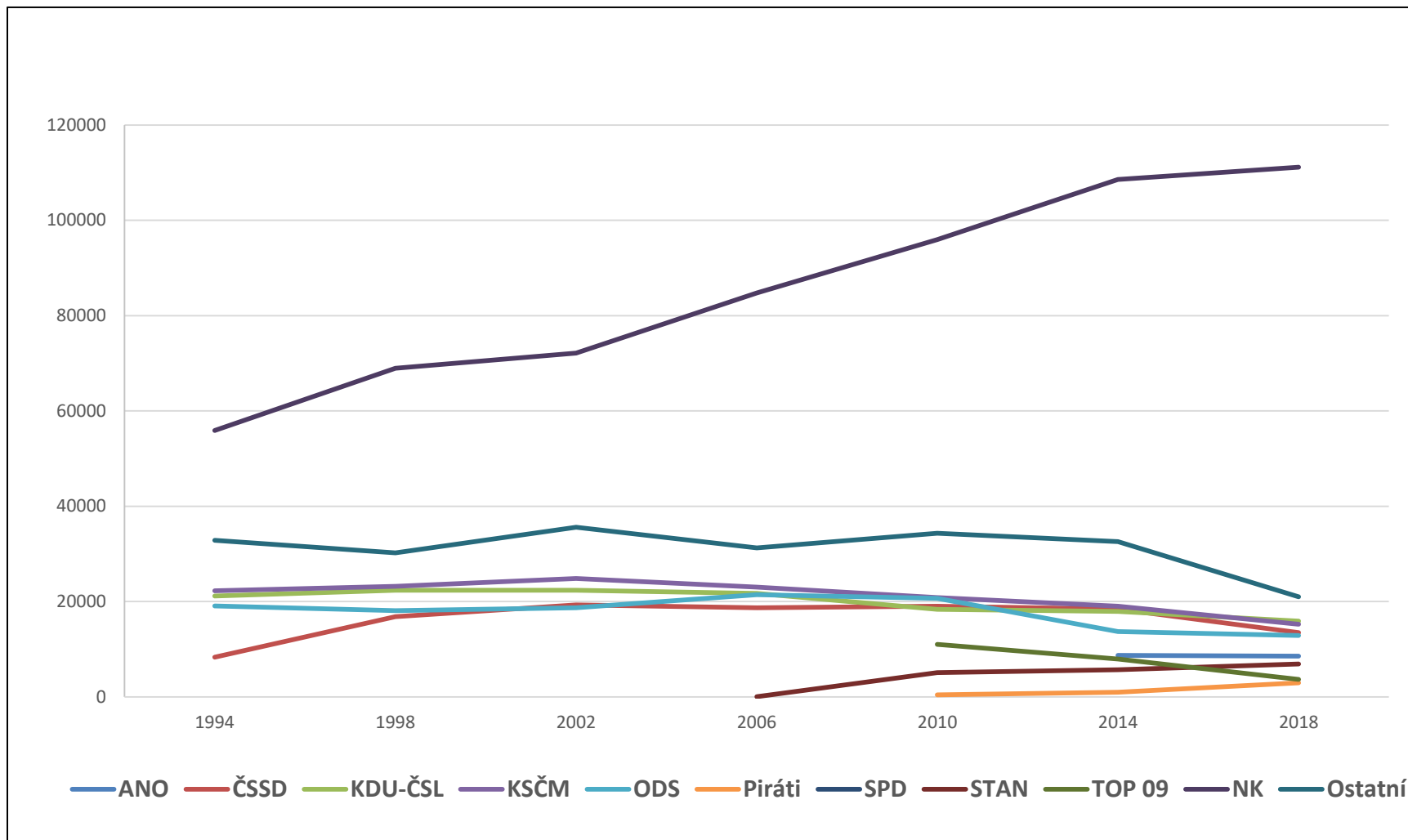

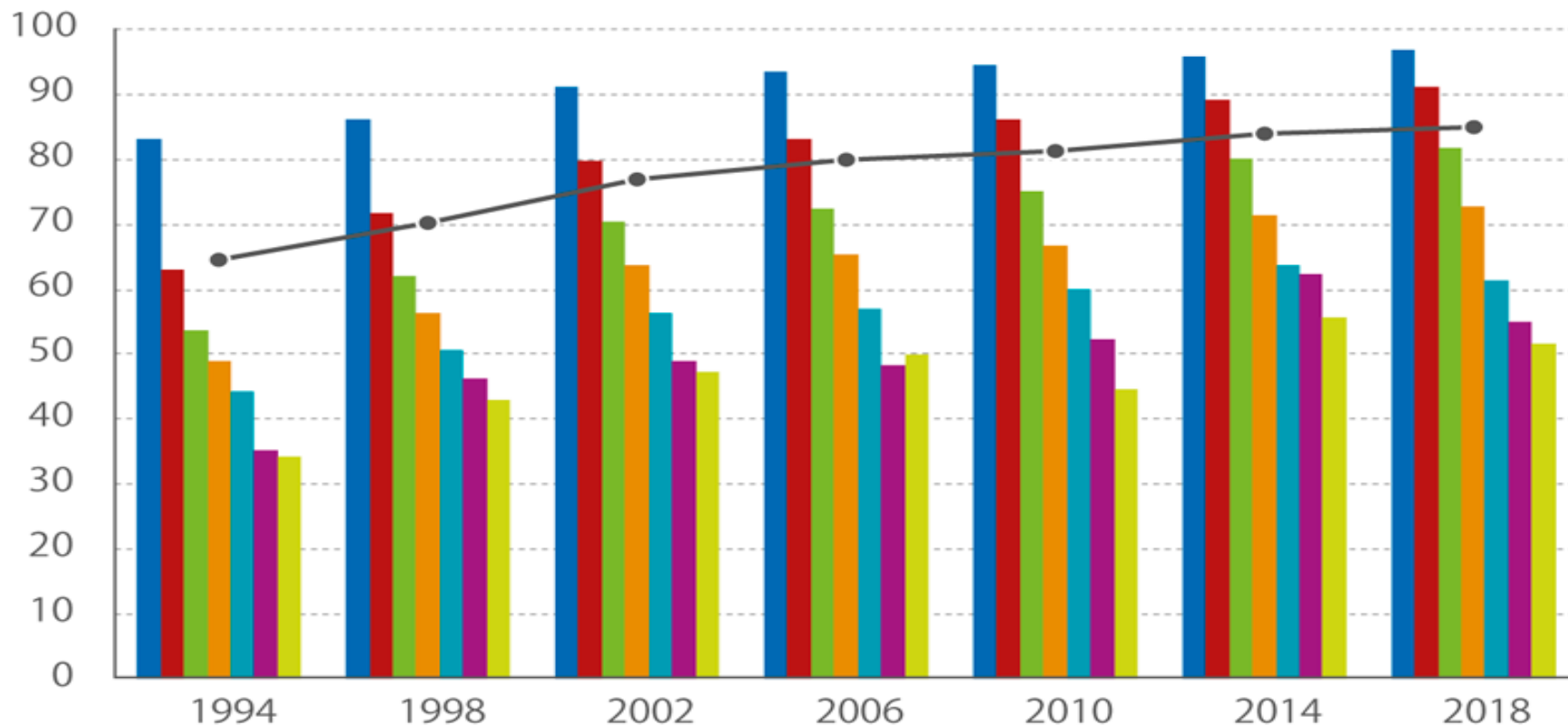
Teorie reprezentace

- Trustees
- Delegates
- Party Soldiers

Pokles „party soldiers“

Podíl kandidátů bez politické příslušnosti podle velikosti obce (podle počtu zapsaných voličů) v komunálních volbách 1994–2018 (%)

do 500 voličů

2 001–5 000 voličů

15 001–50 000 voličů

nad 150 000 voličů

501–2 000 voličů

5 001–15 000 voličů

50 001–150 000 voličů

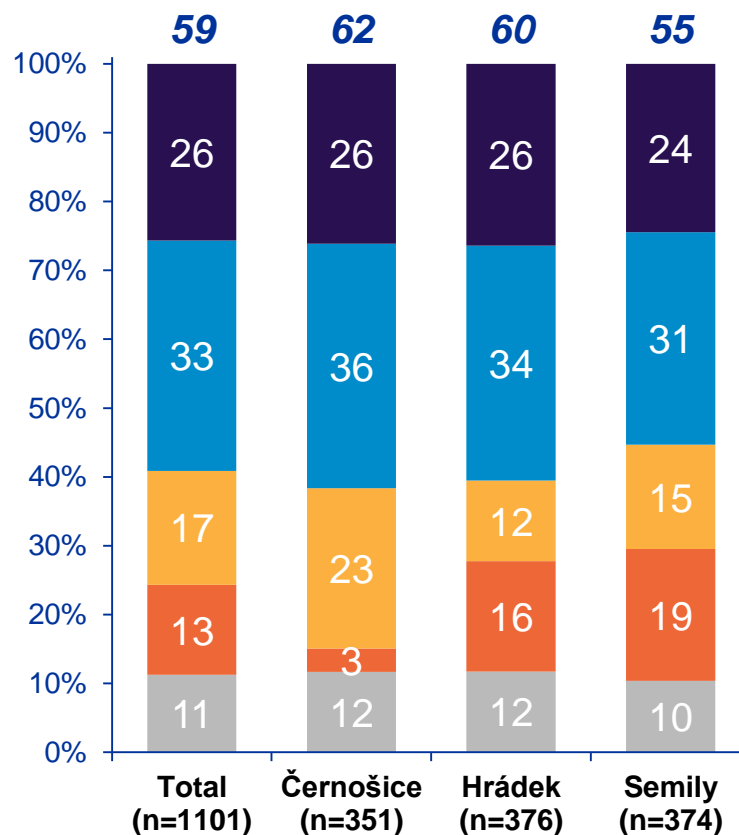
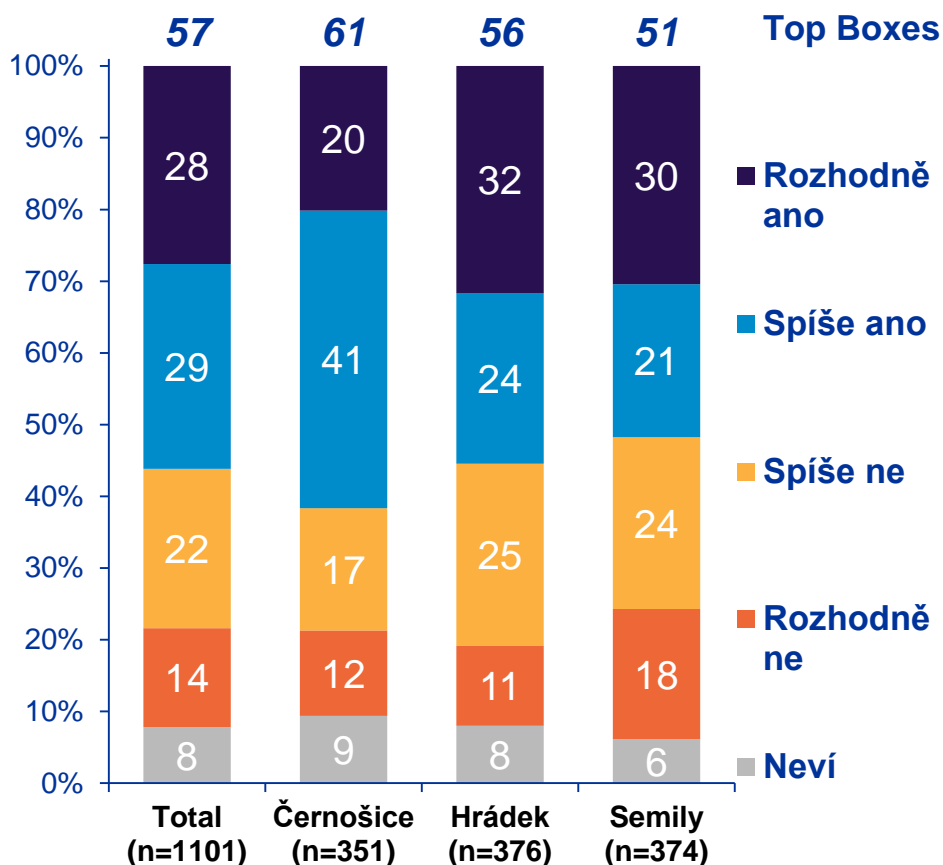
kandidáti bez politické příslušnosti – ČR

Politická: představy a očekávání

listopad 2014, IPSOS

„Veřejná diskuze je dobrou cestou pro řešení obecních problémů“

„Pokud má člověk dobrý záměr, je dobré ho realizovat rovnou, bez dlouhého schůzování“

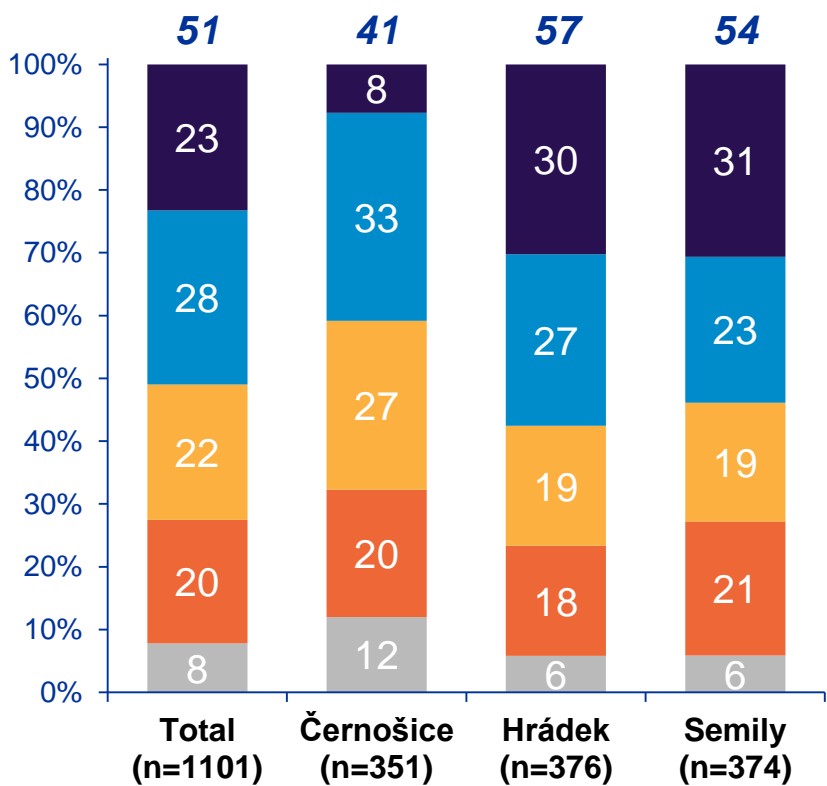
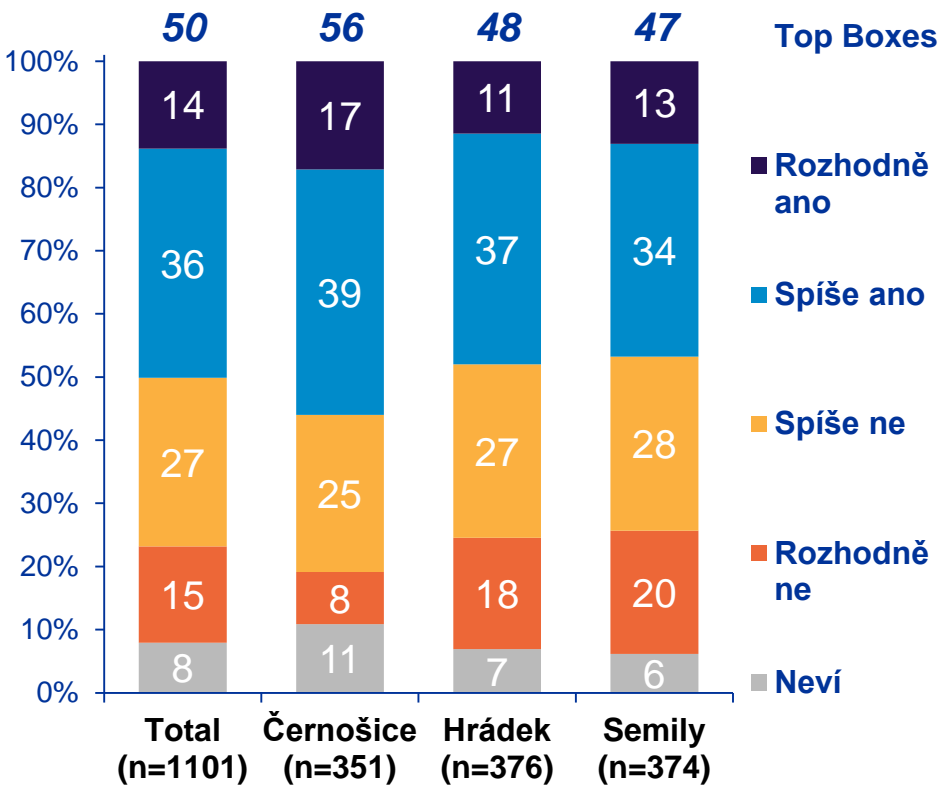

Konfliktnost a smysl pro pluralitu

listopad 2014, IPSOS

„Konfliktní diskuze je zásadní překážkou při pokusech řešit problémy“

„Jsou-li lidé slušní a rozumní, dojdou vždy k jednomyslnému stanovisku“

Integrace, soudržnost, důvěra

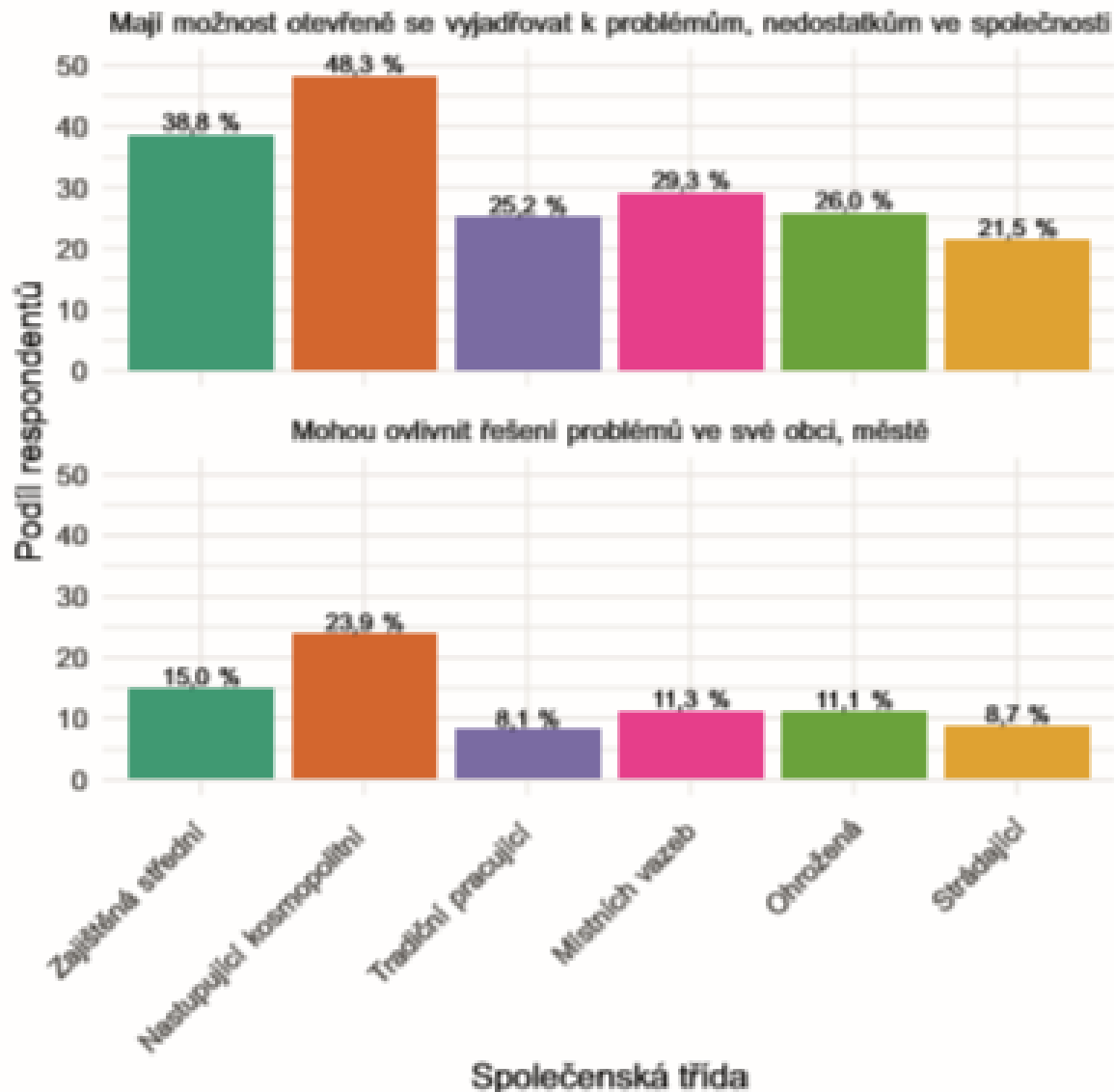

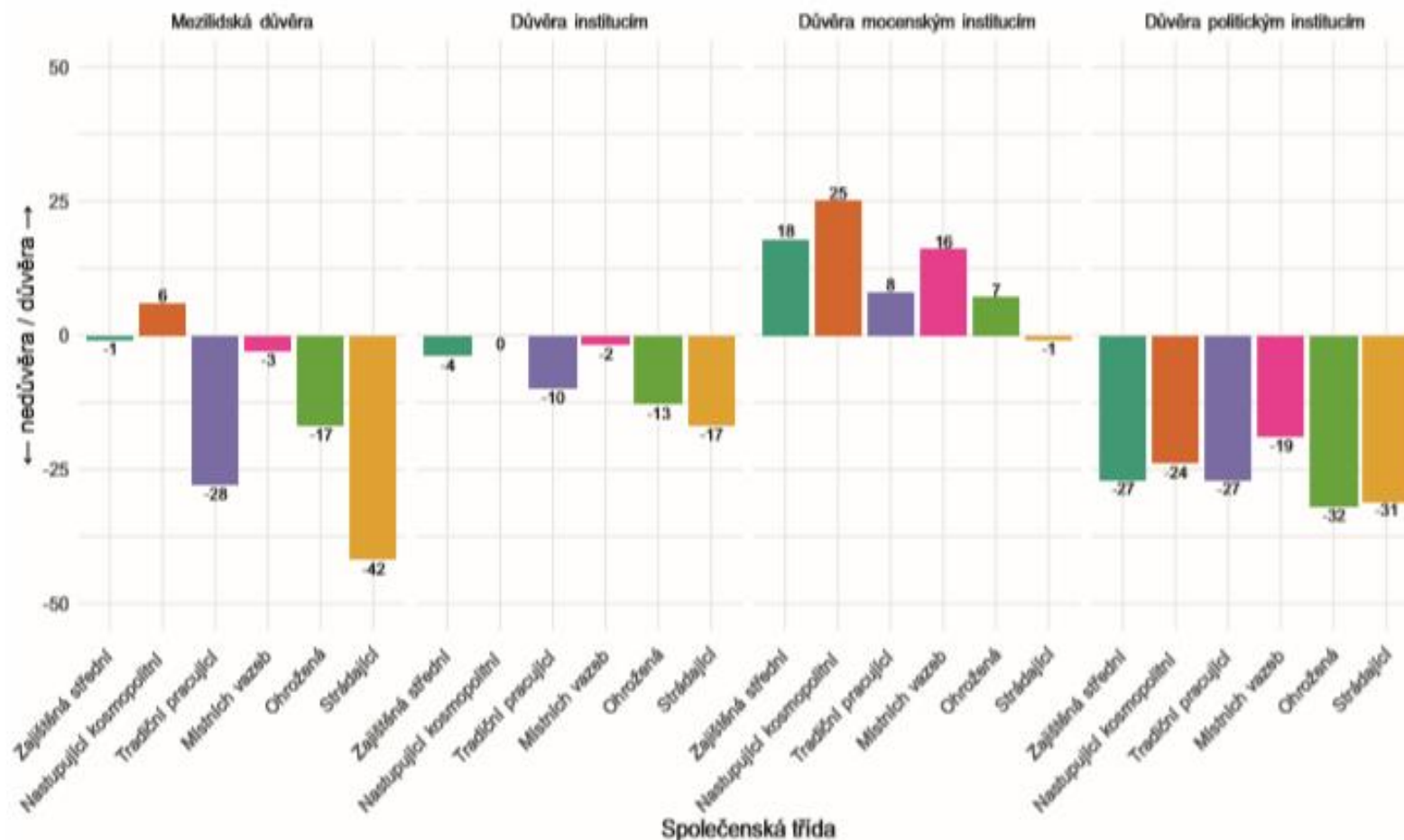
Typ	Třída	Složení kapitálů – co je pro ni typické	Jak je velká
Vyšší střední	Zajištěná střední třída	Vysoký příjem a majetek, ale jen mírně nadprůměrný sociální kapitál (kontakty, pomoc v okolí), kulturní kapitál a nové typy kompetencí (jazyky, počítače)	22,1 %
	Nastupující kosmopolitní třída	Vysoký či nadprůměrný příjem, ale omezený majetek. Vysoký sociální kapitál, kulturní kapitál a nové typy kompetencí	11,9 %
Nižší střední	Tradiční pracující třída	Nadprůměrný příjem a majetek, ale velmi nízký sociální, kulturní kapitál i nové typy kompetencí	14,4 %
	Třída místních vazeb	Nadprůměrný majetek a sociální kapitál (kontakty, pomoc v okolí), ale nižší příjmy a kulturní kapitál a nové typy kompetencí	11,8 %
	Ohrožená třída	Solidní sociální, kulturní i lidský kapitál (nové kompetence), ale velmi nízký majetek a příjmy	22,2 %
Nižší	Strádající třída	Velmi nízký příjem, majetek a zároveň malý sociální kapitál a nové typy kompetencí	17,6 %

Na rozdíl od Velké Británie v Česku nelze nalézt třídu, která by měla velmi vysoké všechny typy kapitálů a zároveň tvořila více než 0,5 až 1 % populace. Otázce formování elit, které v krátké porevoluční historii ještě nestačily nakumulovat všechny typy kapitálů, se věnuje kapitola Kam zmizely elity.

Nakolik souhlasíte, že lidé jako vy... (% odpovědi „určitě ano“)

Komu a čemu (ne)důvěřují zástupci společenských tříd

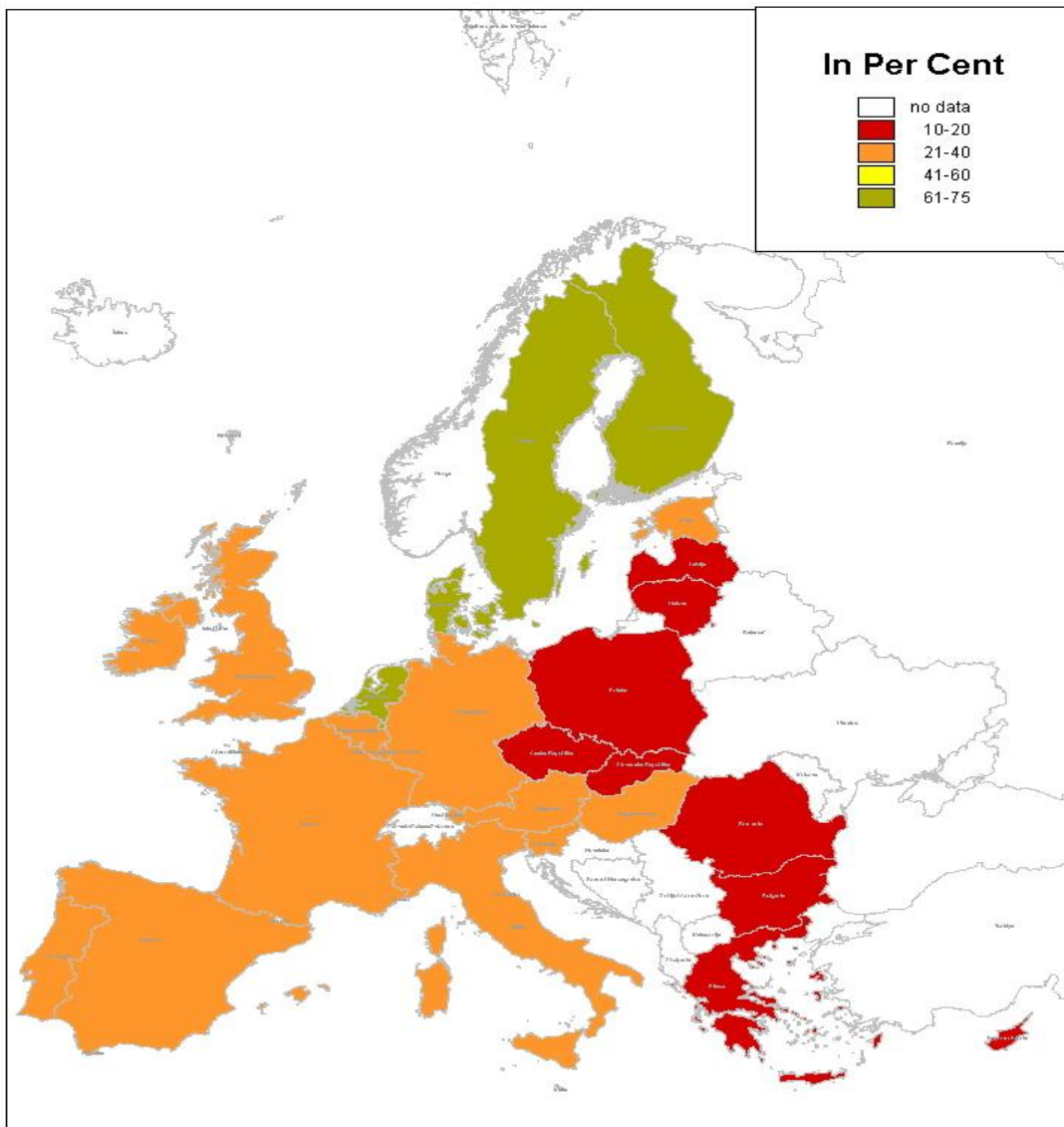

Tabulka 1: Popis společenského uspořádání nejvíce odpovídající skutečnosti¹ (v %)

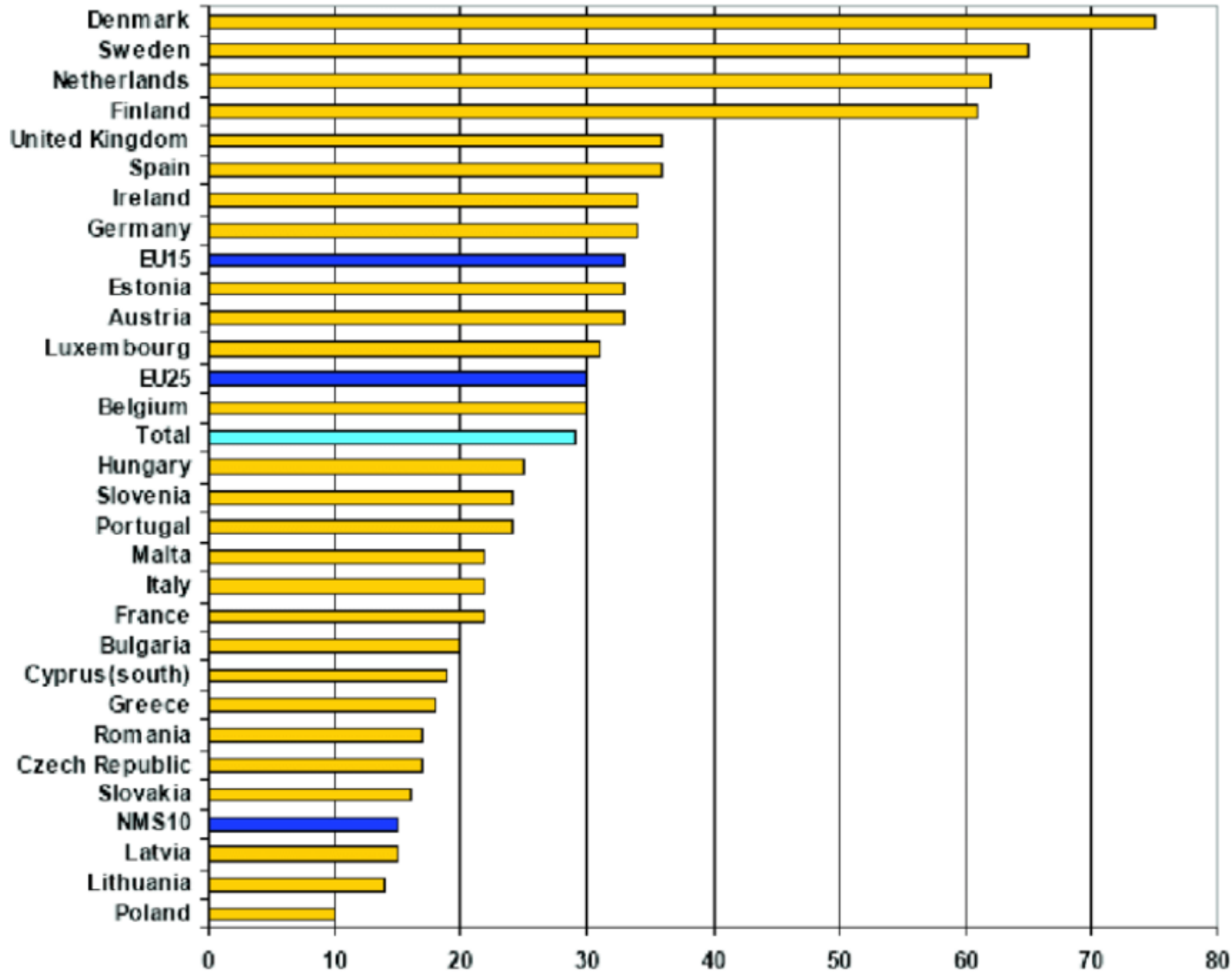
	2005	2012	2013	2015	2018
Mezi různými skupinami neexistují velké přehrady, člověk se dobře domluví i s lidmi v odlišném sociálním postavení	10	9	5	7	9
Naše společnost se skládá z vyšších, středních a nižších společenských vrstev, které mezi sebou nemají mnoho společného	26	27	26	28	28
V naší společnosti je možné se dobře domluvit s většinou lidí. Existují tu však nižší vrstva a společenské špičky a s oběma těmito skupinami má většina lidí málo společného	38	30	36	40	38
V naší společnosti stojí proti sobě jen dvě skupiny: obyčejní lidé na jedné straně a nepočetná společenská špička na straně druhé	25	32	31	23	21

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupci tvoří odpovědi „neví“.

Map 1 Generalized Social Trust in the EU.
National Percentage of People telling that "most people can be trusted".
Source: the EuroBarometer 62.2 (2004).

Mezilidská důvěra 2007 (zdroj: LSE)

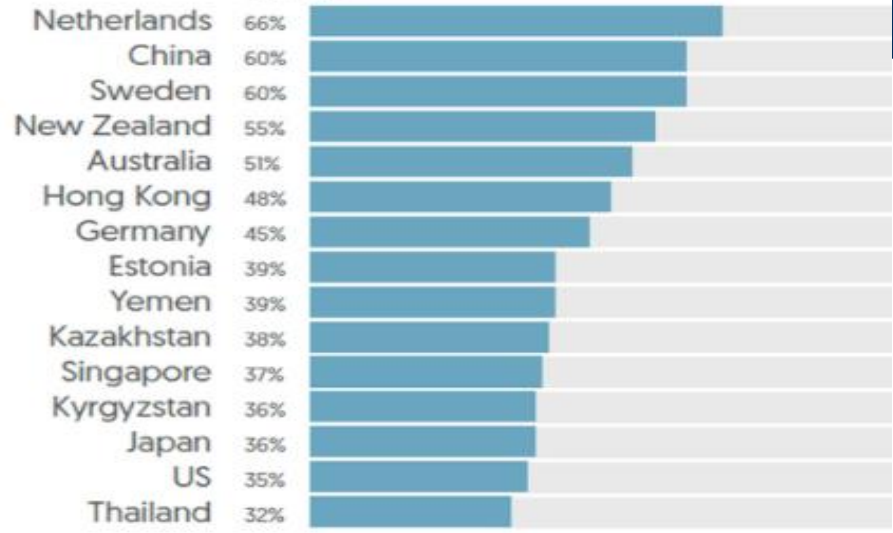
WHICH COUNTRIES ARE THE MOST TRUSTING?

World Values Survey 2010-14, % 'Most people can be trusted'

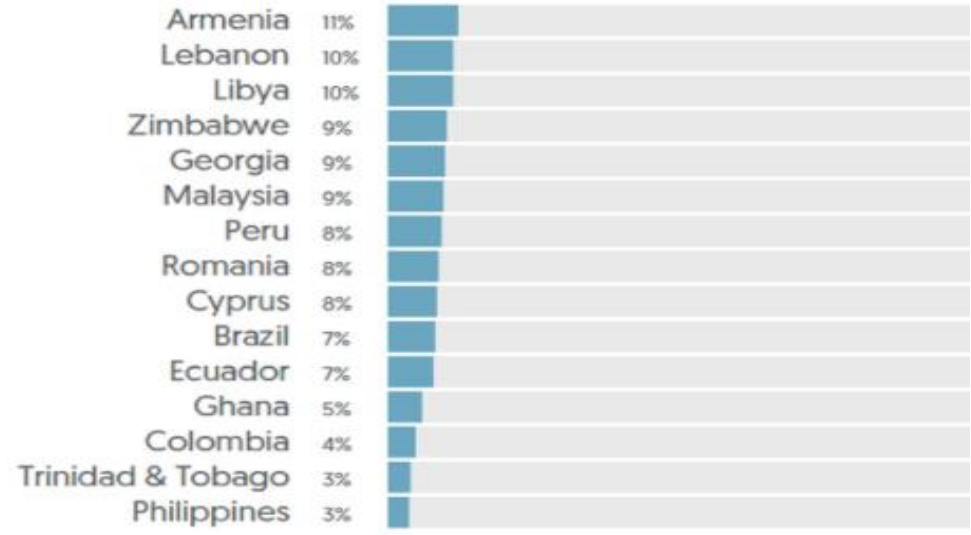

CEVRO INSTITUTE
[vysoká škola]

TOP 15

BOTTOM 15

Source
World Values
Survey data
analyser,
available at:
<http://www.worldvalues-survey.org/wvs.jsp>

Base
varies by
country [range:
841-3,531]

Míra důvěry při jednání s ostatními lidmi

G17B. Obecně vzato, řekl/a byste, že se většině lidí dá důvěřovat, nebo že nemůže být člověk při jednání s lidmi nikdy dost opatrný?

